

ISSN 2810 – 1995

ISSN – L 2810 - 1995

CATEDRA
SUPLIMENT

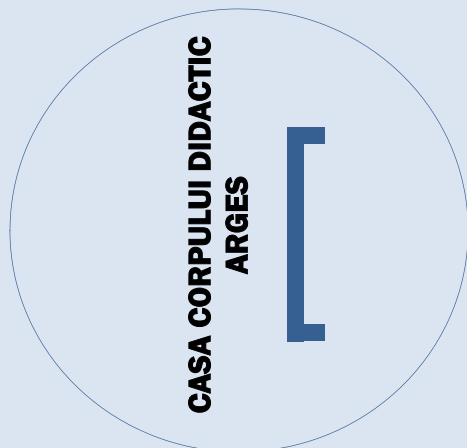
Publicație periodică de informație și cultură - ediție nouă online

Formează-te și vei putea forma!

CUPRINS

ANXIETATEA LA COPII.....	3
COPILĂRIA – INIMA TUTUROR VÂRSTELOR.....	5
JOACA DE-A COPILĂRIA.....	6
COPILĂRIA, TĂRÂM DE POVESTE.....	8
ZÂMBETUL COPIILĂRIEI	9
COPILĂRIA, PERIOADA DE FORMARE A PERSONALITĂȚII, DE DEZVOLTARE A VALORILOR ȘI CREDINȚELOR.....	10
COPILĂRIA – O LUME APARTE	12
COPILĂRIA TĂRÂM DE POVESTE	13
COPILĂRIA, TĂRÂM DE POVESTE.....	14
COPILĂRIA, UN TĂRÂM AL STĂRII DE BINE?	15
COPILĂRIA- POVESTE DE SUFLET	17
COPIIUL DE ASTĂZI ADULTUL DE MÂINE.....	19
DEZVOLTAREA ATENȚIEI LA COPII	20
FARMECUL ȘI FRUMUSEȚEA POVEȘTIILOR.....	22
BUCURIILE COPIILĂRIEI	24
COPILĂRIA TĂRÂM DE POVESTE.....	25
PROGRAMUL EDUCAȚIONAL DE DEZVOLTARE SOCIO-EMOȚIONALĂ ”DA, POȚI!	26

ANXIETATEA LA COPII

*Prof. învă. preșcolar Bulugea Denisa Ioana
G.P.P „Dumbrava Minunată”, Pitești*

Anxietatea la copii este o stare de încordare resimțită în unele momente și etape ale vieții lor. Teama și neliniștea sunt normale. Unii copii tind să fie mai afectați decât alții de anxietate, iar acest lucru determină schimbări comportamentale majore, ce le pot perturba întreaga viață. Anxietatea la copii este o parte a dezvoltării lor. În fiecare etapă evolutivă copii trec prin teamă, frică, neliniște, cu fiecare lucru nou descoperit sau cu fiecare acțiune întreprinsă. Reușesc să depășească provocările cu ajutorul familiei. Sunt și situații în care temerile sunt atât de mari și nu pot fi înfrante, apar schimbări majore în atitudinea lor acasă, la școală sau chiar în relațiile cu alți copii. Aceasta poate însemna tulburări de anxietate pentru care trebuie să mergi cu copiii la specialist, pentru gestionarea corectă a situației.

Cum putem oare să diminuăm anxietatea la copii?

Anxietatea poate fi diminuată prin discuții libere cu copilul și să încerci să le explici că trec prin ceva normal și că îi sunteți alături. Putem folosi și tehnici de relaxare, prin care copiii pot executa mișcări fizice relaxante și învață să își canalizeze frustrările în activitățile menite să le destreseze. Jocul de rol, este foarte important deoarece ajută copilul să poată trece peste unele situații de care le este teamă prin schimbarea rolurilor. Ar trebui să apelăm chiar și la un sprijin de specialitate deoarece atunci când anxietatea la copii devine un obstacol în dezvoltare sau le afectează stilul de viață, ajutorul unui specialist este necesar. Unele simptome pot ascunde traume sau alte probleme de comportament, așa cum este tulburarea obsesiv-compulsivă, pentru care ajutorul de specialitate este esențial. Alături de toate acestea, copiii trebuie să primească ajutor pentru a

dobândi un stil de viață sănătos, cu o dietă echilibrată, odihnă de calitate, mișcare fizică și activități fără stres.

De ce se tem copiii?

Până la 2 ani, pe copii îi deranjează mult despărțirea de părinți sau de persoanele care au grijă de ei, zgomotele puternice, prezența unor persoane străine. La vârsta de 2-3 ani, deseori apare frica de întuneric. Personajul principal al visurilor este lupul. Imaginea lui înspăimântătoare devine "chiriașa" acestora în urma vizionării poveștilor, chiar și a Scufiței Roșii. Lupul este visat și de copiii cărora le este frică de atitudinile agresive și autoritare ale părinților (mai ales ale tatălui), de pedepsele lor. La sfârșitul anului doi de viață în visurile urâte "se strecoară" Baba Cloanța, care reflectă probleme în relațiile cu o mamă severă, mai puțin gîngășă, adeptă a pedepselor. Furând copiii "neascultători", Baba Cloanța îi duce în lumea sa, o lume rea, unde domnește violența, nedreptatea și neîndurarea. Copiii de 5-6 ani le este adesea frică de personaje imaginare (fantomă, monștri), de fenomene ale naturii (tunete, fulgere etc.), de întuneric, de anumite persoane sau să doarmă singuri. Atunci când copilul nu poate să se joace cu alți copii, nu poate să doarmă singur, plânge fără motiv și se teme să fie lăsat singur denotă că micuțul prezintă semne ale anxietății sau a unei fobii. Consideră că pentru a menține stările de liniște, copilul trebuie implicat în joc, deoarece jocul este un mod de exprimare a sentimentelor, de înțelegere și modelare a realității ce-l înconjoară. Jocul este mișcare, bucurie, plăcere. Jocul este "parte" a copilului.

Jocuri care ar putea să ne ajute în acțiunea de eradicare a fricii la copii.

Rătăcitul (pentru copii de 4-7 ani)

Se pot folosi jucării moi. Numărul de participanți este nelimitat.

Într-o casă trăia un cățeluș (copilul trebuie lăsat să spună singur dacă acetuia îi era bine acolo sau nu și să o demonstreze în diferite scene). Într-o zi el a ieșit la plimbare și... s-a rătăcit (trebuie fixată starea cățelului atunci când a înțeles că stăpînul nu este lîngă el). Copilul este rugat să gesticuleze și să mimeze dezorientarea, spaima, disperarea cățelușului. Discutați despre cauza rătăcirii: s-a luat după un fluture și nu a observat cum s-a depărtat de casă, s-a abătut din cale). Acțiunile ulterioare depind de starea copilului. Dacă participă cu mult entuziasm și este gata să continue jocul, alcătuiți împreună o povestioară despre aventurile Rătăcitolui. Dacă însă subiectul îl traumează, povestiți-i cît mai repede un sfârșit fericit, revenind la acest joc peste câteva zile și urmărind reacția copilului. Trebuie arătate aventurile și nu întîmplările negative, evidențind bunătatea personajelor cu care se va întîlni cățelul. Dacă, în opinia copilului, cățelului nu i-a fost bine la stăpînii pe care i-a avut, atunci derulați firul poveștii astfel încît el să fie găsit de alți oameni, chiar de copil. Momentul găsirii trebuie jucat ca fiind foarte fericit, dar și de aventurile sale cățelușul își va aminti cu multă bucurie.

Bibliografie:

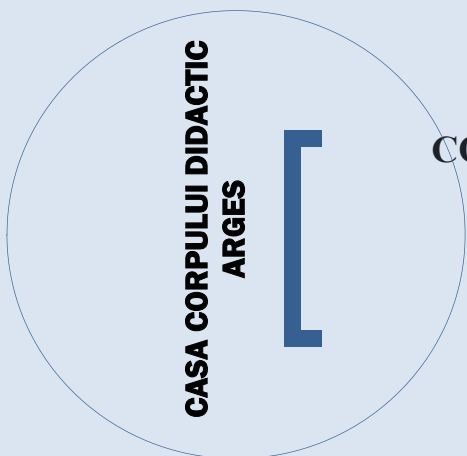
1. "1001 de idei pentru o Educația timpurie de calitate"- Chișinău 2010
2. Anxiety in children - <https://www.nhs.uk/mental-health/children-and-young-adults/advice-for-parents/anxiety-in-children/>

Măștile fricii (pentru copii de 4-7 ani)

Copiii sunt rugați să confecționeze o mască a fricii, cu care, pe rînd, se vor speria unii pe alții. Acest joc trebuie desfășurat cu foarte multe glume și zâmbete, pentru a inhiba sentimentul de frică ce îi poate domina pe copii la început. Nu se recomandă ca maturii să ia parte la joc. Nu le permiteți copiilor să se supraexcite: un acces brusc de frică poate duce la manifestări de agresivitate. La fel, dacă un copil nu va dori să își asume rolul celui care se teme și va prefera să-i sperie pe cei din jur, nu insistați.

Transformarea răufăcătorului din povești (pentru copii de 4-7 ani)

Idea jocului rezidă în a hotărî în cine sau în ce s-a transformat răufăcătorul din povești care irită imaginația copiilor și a ilustra aceasta prin desene. Pentru un copil de 4 ani este important faptul că monstrul s-a transformat într-o ființă deloc înspăimîntătoare. În combaterea sentimentului de frică, ghidați-vă de următoarea regulă: conversând cu copiii, excludeți din vocabular cuvîntul frică! Fiți atenți la ceea ce le spuneți. Nu vă purtați cu superioritate, nu-i speriați: Lasă că vine tata/mama..., deoarece astfel asupra tatălui/mamei se va revărsa toată ura copilului. Nici părinții nu trebuie să își etaleze superioritatea. Dacă micuțul întrebă ceva, urmează să i se ofere un răspuns sincer.

COPILĂRIA – INIMA TUTUROR VÂRSTELOR

*Prof. învă. preșcolar Chirănuș Arabela Nicoleta
G.P.P. Dumbrava Minunată, Pitești*

*„Copilăria este inima tuturor vârstelor”
(Lucian Blaga)*

*„Copilăria este o lume de miracole și de uimire a creației scăldate în lumină, ieșind din întuneric,
nespus de nouă și proaspătă și uluitoare”
(Eugene Ionesco)*

Magia copilăriei este în fiecare dintre noi, copil sau adult, și cu drag ne dorim să retrăim amintiri, momente sau evenimente din trecut, acele clipe pe care nu le putem lua înapoi.

Ea reprezintă vârsta inocenței și a purității și este cea mai frumoasă perioadă din viața fiecăruia. Jocul și joaca sunt elemente caracteristice copilăriei, ele îi dau farmec, reprezentând o modalitate prin care copiii pot descoperi lumea înconjurătoare și tot ceea ce aceasta vârstă le poate oferi.

Inocența care însoțește vârsta copilăriei surprinde mereu prin surâs și candoare. Copiii au felul lor de a vedea lumea și sunt singurii cărora nu le este frică de viitor.

Realitatea lor o constituie poveștile și basmele în care binele învinge raul.

„Să nu uităm să credem în povești! Fără ele viața nu există!”

E atât de greu să ajungi la sufletul unui copil, înșă e o aventură pe care noi, părinții și dascălii merita într-adevăr să o trăim! Merită să luptăm pentru a câștiga încrederea copilului nostru, căci inima lui e mai prețioasă ca orice.

Să nu uităm că noi suntem modelul copilului iar ceea ce el observă zi de zi alături de noi, părinții, va avea un rol extrem de important în formarea sa.

Într-o proporție destul de mare, perioada copilăriei din ziua de astăzi, nu se mai aseamănă aproape deloc cu cea a anilor trecuți. Am evoluat odată cu tehnologia și copiii zilei de astăzi au crescut odată cu ea. Am putea spune că în ziua de astăzi copilăria este destul de diferită, având în vedere tehnologia care nu lasă copiilor șansa de a trăi perioada frumoasă și intensă. Aceste lucruri moderne atrag atenția prea mult copiilor și astfel ajung să își piardă cea mai frumoasă perioadă a vieții în fața calculatorului, a tabletei etc.

Folosita în mod incorect, tehnologia nu face decât să afecteze copiii, atât la nivel emoțional cât și fizic. Specialiștii demonstrează faptul că spre deosebire de copiii anilor '80, micuții nu se mai dezvoltă la fel de mult. Mișcarea, sportul și activitatea sunt direct răspunzătoare de aceste lucruri. Unii dintre ei ajung la maturitate fără să aibă foarte multe amintiri.

Noi cei care am avut fie o copilărie la țara fie la oraș, ne amintim cu nostalgie jocurile din fața blocului sau jocurile din grădini și livezi care erau atât de distractive: Șotron, Baba Oarba, Elasticul, Lapte Gros, Rațele și vânătorii, Pititea, Leapsa etc. Eram plini de julturi sau bronzați de la prea mult soare dar eram fericiți. Nu aveam nici aparate foto așa că nu puteam immortaliza toate aceste clipe. În schimb existau oracole, și acolo ne exprimam dorințe, pasiuni sau ofeream informații despre noi (zodia, adresa, culoarea ochilor, mâncarea preferată...).

În urmă cu aproximativ 20 – 30 de ani, copiii se bucurau atunci când primeau o jucărie, când mâncau o ciocolată chinezească sau o fructă exotică, prețuind foarte mult aceste lucruri considerate a fi banale pentru copiii zilelor noastre.

Noi am fost „generația cu cheia la gât”.

De asemenea trebuie să tragem un semnal de alarmă și asupra faptului ca nu se mai citește la fel de mult.

Copiii primesc prin internet orice informație, iar rapiditatea cu care se poate accesa o informație de orice fel îi fac să renunțe la tradiționalele cărți pentru a se documenta și pentru a afla diferite lucruri.

Știm cu toții că lectura formează vocabularul și îl îmbunătățește semnificativ.

Astfel, este important ca fiecare părinte să își indemne copilul să citească. Copilul se va dezvolta armonios, iar copilăria va fi plină de amintiri memorabile.

Acum a venit rândul nostru, al educatorilor, care alături de părinți trebuie să fim responsabili pentru dezvoltarea copiilor pe care îi primim în grijă, îi modelăm și îi formăm pentru viitor. Trebuie să îi ajutăm să își valorifice copilăria, să ne jucăm cu ei, să redevenim și noi și ei copiii de odinioară.

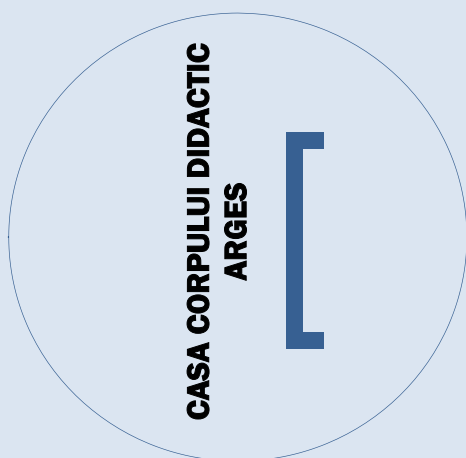
În trecut erau puțini copii care făceau activități extrașcolare, în general cei foarte talentați care practicau un sport de performanță sau învățau câte un instrument muzical. În ziua de astăzi, programul majorității copiilor este foarte aglomerat cu activități extrașcolare, rămânând foarte puțin timp pentru joaca liberă. Cu toate acestea, fiecare copil învață o limbă străină, cântă, dansa sau practica un sport.

În prezent, părinții investesc mai mult timp și bani în copiii lor și nu este un lucru rău, dacă nu este dus la extrem și împotriva voinței copilului.

Totul e în schimbare. Apropierea de părinți este mult mai mare în zilele noastre și chiar dacă timpul nu ne permite este important să ne dedicăm câteva ore pe zi copiilor noștri.

Există atât de multe jocuri creative, educative sau de societate cu care putem să ocupăm din timpul copiilor. Rolul nostru este de a-i supraveghea și de a interveni doar atunci când situația o cere.

Joaca nu va pieri niciodată, dar jocurile se schimbă. Transformarea jocurilor reflectă schimbarea societății în care trăim, însă ce rămâne neschimbat este nevoia de grup, de apartenență, de conectare.

JOACA DE-A COPILĂRIA

*Prof. înv. preșcolar Matei Adriana Cristina
G.P.P. Dumbrava Minunată, Pitești*

Copilăria – un tărâm magic! Primii pași, primele cuvinte: mama, tata. Primii ani de școală, prima profesoară. Toate în copilărie au început. Copilăria – cei mai frumoși ani din viața noastră. În copilărie totul e diferit, vedem lumea cu alți ochi, e o poveste. Credem că ne aflăm într-un joc, interesant, însă, se termină brusc.

Imi amintesc cu drag vremurile copilăriei mele când libertatea era cuvântul de ordine. În fața blocului, ne adunam toți copiii din cartier și ne jucam până seara târziu "Baba- oarba", „De-a v-ați ascunselea”, „Țară, țară vrem ostași”, „Elasticul” sau dădeam câte un spectacol cu muzică și dans. Aveam două prietene, Oana și Cristina cu care mă jucam cu păpușile pe o păturică așezată pe iarbă, unde croiam hăinuțe, le aranjam părul, etc. Aveam colecții cu șervețele, iar pe cele în mai multe exemplare le schimbam cu colegile, adunam surprize de la gume Turbo. Copiii erau tot timpul liberi, așteptau cu nerăbdare vacanțele care erau petrecute de majoritatea la bunici, inundate cu aerul pur ca lacrima, cu mirosul bucatelor gătite de bunica. Cât era ziua de lungă alergam de colo colo, zburdam pe câmpuri, nestingheriți. Iernile erau așteptate cu nerăbdare, ne bucuram de troiene care îmbrăcau pământul, chicoteam

de la mic la mare pe derdeluș, ne bulgăream, iar seara fiecare se retrăgea către casă cu hainele ude...cu obrajii rumeniți de ger și cu amintirea unei zile pline de veselie. Deși ne doream să petrecem timp cu familia, părinții erau preocupați de bunăstarea familiei, timpul petrecut cu aceștia fiind limitat, doar în zilele lor libere.

În copilărie nu aveam telefon mobil, calculator, tabletă, etc. Am făcut parte din generația cu „cheia de gât”, liniștea părinților în ceea ce privea siguranța mea constituind-o responsabilitatea de care dădeam dovadă. Era o copilărie simplă, dar adevărată. Știam să gust din orice clipă petrecută.

Vremurile s-au schimbat...astăzi părinții sunt tot mai implicați în creșterea copiilor, aceștia nemaifiind lăsați singuri în fața blocului, acasă nu mai stau singuri, la școală merg însoțiți, petrec mult mai mult timp împreună cu părinții comparativ cu generația mea. Acum prietenii încep să fie tot mai mulți virtuali, jocurile din fața blocului fiind înlocuite de cele pe calculator, tabletă, etc.

Fiecare timp cu avantajele și dezavantajele lui..., totul este în schimbare, iar omul este extrem de adaptabil. Indiferent cărei generație am aparține, copilăria reprezintă un tărâm de poveste, cu prinți și prințese, plin de bucurie, zâmbete, joc și culoare. Este o insulă a nemuririi, luminată de soarele primei vârste, este un timp mitic și fericit în care

visele devin realitate, iar realitatea devine basm.

Jocul este limbajul copilului la vârste fragede, este un mod prin care ei exprimă liber și sincer ceea ce gândesc, este iubire și modul în care ei înțeleg și descoperă lumea. Fie că aparținem generației cu cheia de gât sau generației Z, toți ne-am exprimat prin joc.

Copilul nu are nevoie de camere întregi de jucării ca să se poată juca sau învăța, pentru că lumea celor mici este cea a **jocului simplu**. Copilul are nevoie de jocuri mici și simple, de interacțiune, conectare și libertatea de a alege și crea. În joc, indiferent de ce natură ar fi, copilul are nevoie de limite, impuse cu drag și empatie, acestea făcându-l să se simtă în siguranță.

Jocul este un liant între cei mici și lumea exterioară, între ei și părinți. Prin joc putem afla ce îi supără, ce își doresc, ce le place și ce nu, pentru că jocul este cel mai ușor limbaj de exprimat emoțiile. Jocul acela simplu căruia noi adulții uneori nu-i dăm importanță, pe ei îi amuză, îi face fericiți și îi detensionează.

Din păcate foarte muți copii abandonează complet jocurile tradiționale pentru a se juca pe diferite console sau dispozitive. Jocurile copilăriei au distrat generații la rând dezvoltând abilitățile sociale, creativitatea, imaginația, spiritul de competiție, prietenia și au fost benefice pentru sănătate deoarece presupuneau în același timp și activitate fizică.

Jocul este mișcare, explorare, comunicare, socializare, observație și imitație, exercițiu, învățare și, mai ales, plăcere. Esența jocului implică reflectarea și transformarea, pe plan imaginar, a realității înconjurătoare. Prin joc, copilul descoperă și lumea și viața într-un mod accesibil și atractiv, o cercetează, o prelucrează și o transformă în învățare, în experiență personală.

Jocul alături de învățare, muncă și creație este una dintre activitățile umane fundamentale. De aceea, haideți să ne jucăm împreună cu copiii, să-i ajutăm să înțeleagă lumea, să o exploreze mai ușor, să le oferim șansa de a se cunoaște și de a-și cunoaște limitele, pentru a-i îndrepta, cu pași mici spre o viață de adult încununată de succes!

Jocul este elementul care face ca trecerea de la grădiniță la școală să nu fie percepută de ființa umană ca un "șoc" ci ca o continuare firească a activităților desfășurate în cadrul grădiniței numai cu un grad de dificultate mai ridicat. Este suficient să privim copiii în timpul jocului pentru a ne face o impresie referitoare la conduita acestora și la particularitățile lor psihologice. Unii copii se exprimă deschis, clar, dezinvolt, în timp ce alții sunt mai reținuți, mai puțin activi.

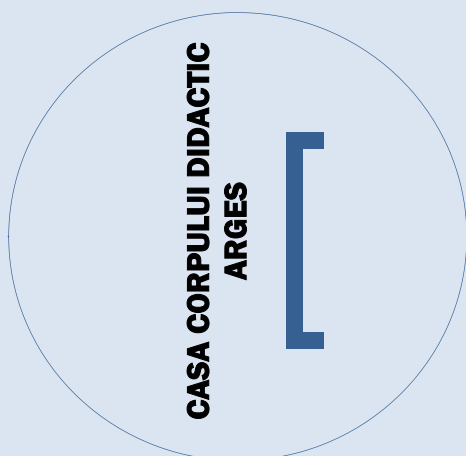
Ceea ce vreau să evidențiez prin prezentarea conținutului acestei lucrări este faptul că jocul a avut un impact puternic în dezvoltarea mea atât în plan social, cât și fizic și intelectual. Prin profesia mea, pot da glas acestui impact ludic în activitățile desfășurate cu preșcolarii, acestea dobândind un caracter colorat și animat, încununat de zâmbete și voie bună.

În concluzie copilăria trebuie trăită intens cu joc și voie bună, acel copil care nu se joacă rămâne sărac din punct de vedere cognitiv, afectiv, al întregii dezvoltări a personalității.

*„Nu ne oprim din joacă atunci când îmbătrânim, ci îmbătrânim când încetăm să ne mai jucăm”
(George Bernard Shaw)*

Bibliografie:

- Moldovanu, I.; Culea, L., Cartea mare a jocurilor, CIDDC, Chișinău, 2002;
- Kari Killen, “Copilăria durează generații la rând”, Editura First, Timișoara, 2003.
- Vincent, R., „Cunoașterea copilului”, E.D.P., București., 1972

COPILĂRIA, TĂRÂM DE POVESTE

*Prof. învă. preșcolar Petrescu Elena Adriana
G.P.P. “Dumbrava Minunată” Pitești*

Copilăria este un tărâm magic, un tărâm de poveste. Este vârsta la care toți avem puteri magice și ne putem transforma, cât ai clipi, în orice personaj. Azi suntem zâna cea bună, mâine suntem vrăjitoarea cea rea și fără să ne fie teamă, fără să ne fie somn sau foame, putem zbura oricând deasupra pământului, putem vorbi cu orice animal sau pasăre. Este momentul când poți fi în două sau chiar mai multe locuri în același timp. Nimic nu este mai frumos decât să te lași purtat ca într-un vis spre tărâmurile fermecate pline de zămbete, culoare și candoare. Inocența și naivitatea fac din copilărie o lume fericită, înconjurată de bine și apărată de puritate. Când suntem copii avem inima deschisă spre iubire și frumos. Râdem și plângem cu ușurință, suntem capricioși și generoși, iertând și uitând foarte repede micile și uneori chiar marile supărări. Entuziasmul copilăriei ne face să credem că nu există piedică pe care să n-o învingem, și nici prag peste care să nu trecem.

Dar care este esența COPILĂRIEI? Ce putem noi, “modelatoarele de minți și suflete” să facem pentru a crea o lume mai bună? Putem să ne jucăm, să ne jucăm și iar să ne jucăm cu aceeași bucurie ca atunci când eram copii.

“Cine spune joc spune, totodată, efort și libertate, o educație prin joc trebuie să fie o sursă atât de efort fizic, cât și de bucurie morală. Tocmai această plăcere morală trebuie să o transpunem în educația noastră dacă vrem ca ea să completeze activitatea spontană a jocului. În acest scop, trebuie să-i propunem copilului obstacole pe care vrea să le învingă. În lipsa unor asemenea obstacole educația își va pierde întreaga savoare și nu va fi decât o hrană searbădă și indigestă”. (J. Chateau, 1972, p. 65)

Esența copilăriei nu este alta decât jocul. Jocul apare la toți copiii și, cu o frecvență mai mică și o semnificație întrucâtva diferită, este prezent și la adulți. Dar, dacă pentru aceștia din urmă jocul constituie cel mai adesea o formă de divertisment, pentru copil el nu este nicidecum distracția. El este în esență o modalitate de investigație și de cunoaștere a lumii reale, o pre-învățare (Vâgotski, Piaget, Wallon), un spațiu de satisfacere a dorinței firești de manifestare a independenței (Freud), un mijloc de comunicare (Bateson). Implicarea copilului în joc este deplină; el își antrenează spontan și voluntar tot potențialul fizic, intelectual, afectiv, jocul reprezentând astfel un mijloc de realizare a sinelui (Claparede) și de formare a eu-lui (Chateau). Prin joc, copilul învață cu plăcere, devine interesat de

activitatea care se desfășoară; cei timizi devin cu timpul mai volubili, mai activi, mai curajoși și primesc mai multă încredere în propriile capacități, mai multă siguranță și rapiditate în răspunsurile pe care le elaborează.

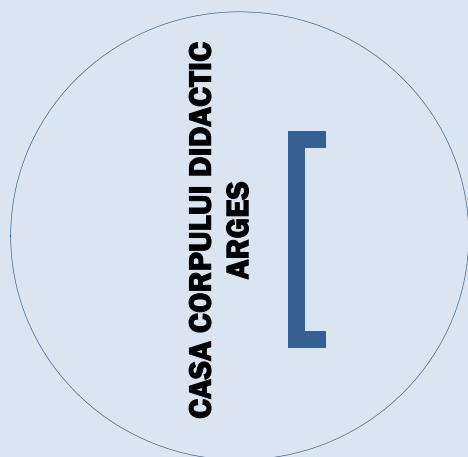
Fiind o metodă activă de învățare, prin joc copiii reușesc să se integreze în climatul socio-afectiv al mediului în care se desfășoară procesul de învățare. Faptul că între ei se creează o stare de competiție îi determină să-și amplifice dorința de cunoaștere. Jocul didactic îl conduce pe copil la descoperirea unor adevăruri printr-un efort care, datorită formei atractive, pare mult mai mic, are rolul de a dinamiza gândirea, imaginația, creativitatea copiilor precum și viața afectivă, oferindu-le un randament sporit de învățare. Copilul participă activ la propria formare, achiziționând cunoștințe, formându-și aptitudini și comportamente. Copiii învață să utilizeze bine informațiile, timpul, spațiul și materialele puse la dispoziție, li se dezvoltă capacitatea anticipativ-predicativă, divergența și convergența gândirii.

Utilizarea unei game variate de jocuri, alese cu discernământ, în funcție de condițiile concrete ale fiecărei grupe de copii, în funcție de scopul și sarcina

didactică propusă, ducă cu certitudine la formarea unor deprinderi trainice, proprii învățării, și implicit la un progres evident al proceselor psihice, al nivelului intelectual al copiilor.

Organizând jocuri și activități cât mai interesante, mereu noi, exerciții a căror soluționare reclamă „mintea ageră” și posedarea unor „cheie minune”, trezim și întreținem un climat care generează curiozitate, dragoste pentru investigație, favorizând totodată descătușarea tuturor forțelor intelectuale și a motivației intrinseci. Prin joc se asigură premisele afectiv-motivaționale pentru suprimarea stărilor de încordare și neîncredere resimțite de unii dintre copii față de cerința de a lucra independent și de a „crea”. Acceptate ca divertisment și joc al fanteziei activitățile de mai mare dificultate sau cele de *evalua*re se efectuează facil, fără trăirea subiectivă a efortului. Apreciind pozitiv încercările individuale, aprobând creațiile și evitând evaluările negative și critice se asigură un climat în care, dobândind încredere în forțele proprii și dragoste pentru activitate, preșcolarii se descătușează total.

“Cel mai bun mod de a face copiii buni este de a-i face fericiți.” Oscar Wilde

ZÂMBETUL COPILĂRIEI

*Prof. inv. preșcolar Radu Mihaela Monica
GPP Dumbrava Minunata - Pitesti*

Copilăria este lumea mirifică din care lipsește tristețea. Aici, copiilor li se citește mereu pe fețe veselia, iar grijile îi ocolesc cu încăpățănare. În acest tărâm al fanteziei, buzele lor știu doar să râdă, iar sufletele lor zboară precum fluturii suavi în lumina caldă a soarelui de primăvară. Inocența cu care copiii își trăiesc copilăria este asemenea gingășiei prin care florile gustă din splendoarea vieții.

Atunci când vorbesc despre copilărie, primul meu gând este legat de cel mai frumos lucru pe care îl are orice om pe această lume: mama. Zâmbetul ei

cald m-a întâmpină de la primele secunde de viață. Glasu-i liniștit mi-a șoptit povești seară de seară și mi-a deschis drumul spre calea viselor frumoase. Chipul ei luminos mi-a călăuzit pașii pe tot parcursul copilăriei. Pentru copilăria mea, mama a fost pentru mine exact ce înseamnă razele soarelui pentru petalele plâpânde ale unei flori: viață și speranță.

Dacă alipesc cuvântului copilărie termenul bunătate, în fața ochilor minții, precum o icoană, îmi apare figura blândă a bunicii. Zilele însorite de vară petrecute cu ea, mirosul teiului din fața casei ei ce inunda parcă întreg orașul, sunt imagini vii care îmi

bucură memoria și mă fac să zâmbesc. Grija cu care m-a crescut atunci când stăteam la ea mi s-a întipărit adânc în minte. La fel și mirosul prăjiturilor delicioase pe care le făcea cu dragoste pentru mine, pe care îl simt și acum în nări.

Copilăria nu ar fi completă fără primii ani din viața de elev, perioadă în care învățatoarea noastră se străduia din răspuțeri să ne educe și să ne formeze, în funcție de aluatul din care eram construiți fiecare. Școala rămâne un capitol special din lumea copilăriei mele, o etapă plină de bucurie și împliniri.

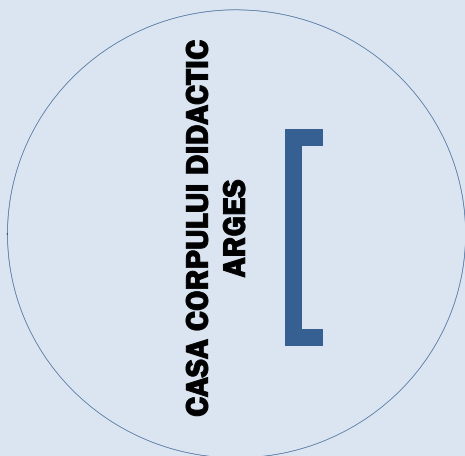
Copilăria va rămâne mereu proaspătă în memoria mea și va fi în permanență un reper despre ce înseamnă fericirea. Atât timp cât voi avea în suflet o bucățică din copilăria mea fericită, cred că îmi voi putea păstra un zâmbet pe față, indiferent de încercările prin care mă va purta viața.

În copilărie, totul părea posibil și nu existau limite sau obstacole pe care nu le putem depăși. A fost o perioadă în care am explorat lumea din jurul meu și am încercat lucruri noi, fără să mă gândesc prea mult la consecințe sau la ce ar putea să meargă greșit. Această dorință de a explora și de a descoperi lucruri

noi m-a ajutat să îmi dezvolt creativitatea și să îmi cultiv curiozitatea, două calități care m-au ajutat în viața de adult.

Copilăria mea a fost, de asemenea, o perioadă plină de prieteni și de prietenii strânse care încă mai durează și astăzi. În acele momente, am învățat importanța relațiilor interpersonale și am învățat să comunic cu alții, să împărtășesc idei și să fiu deschis la alte perspective. Aceste abilități sociale mi-au fost de mare ajutor în viața de adult și m-au ajutat să construiesc relații puternice și de durată cu cei din jurul meu.

Copilăria este cea mai frumoasa perioada din viața fiecăruia, reprezentând vârsta inocentei și a candorii. Jocul și joaca sunt elemente caracteristice copilăriei, ele îi dau farmec, reprezentând o modalitate prin care copii pot descoperi lumea inconjurătoare și totodată minunatele lucruri pe care copilăria le poate oferi. Aceste elemente se afla într-o legatură foarte stânsă: prin joc, copii descopera lumea, iar adulții se întorc la perioada copilăriei, redescoperind acea vârstă a inocentei.

COPILĂRIA, PERIOADA DE FORMARE A PERSONALITĂȚII, DE DEZVOLTARE A VALORILOR ȘI CREDINȚELOR

*Prof. înv. preșcolar Suszta Ileana
G.P.P. Dumbrava Minunată Pitești*

Copilăria este etapa cea mai specială, frumoasă și deosebit de importantă în viața fiecăruia dintre noi, oamenii, o lume a basmului, a poveștilor cu zâne și Feți-Frumoși curajoși, o lume plină de magie și de fantezie, în care trăim într-un univers paralel, plin de posibilități și de

emoții intense, în care toate par fermecate, în care incredibilul pare lucrul cel mai firesc, în care se întâmplă numai miracole pentru mirarea pură a copilului; copilăria – spațiu fabulos, cu personaje fantastice, cu întâmplări fascinante, unde lucrurile și fapăturile au dimensiuni cosmice, unde picturalul și miniaturalul construiesc imaginea edenica a locurilor, unde miraculoasa lume a celor mici, a celor care nu cuvântă ne vorbește despre lumea oamenilor.

Acum, în copilărie, totul pare posibil și nu există limite sau obstacole pe care nu le putem depăși. Este momentul descoperirilor și al aventurilor, al jocului și al creativității, al explorării lumii care ne înconjoară și al învățăturilor importante despre viață și despre lumea din

jurul nostru, acum încercăm lucruri noi, fără să ne gândim prea mult la consecințe sau la ce ar putea să se întâmple dacă facem ceva greșit. Această dorință de a explora și de a descoperi lucruri implică progrese evidente atât pe linia motricității, cât și pe cea a funcțiilor cognitive și a însușirilor de personalitate.

Cel mai important este că etapa minunată pe care o denumim -copilăria- are o țară a ei iar aceasta este Grădinița.

Prin urmare perioada copilăriei include și perioada preșcolară când se pun bazele personalității și începe dezvoltarea valorilor și a credințelor. Astfel, se poate afirma că senzațiile și percepțiile evoluează foarte mult, de la prescolarul mic până la cel apt pentru activitatea școlară, ele jucând un rol extrem de important pentru planul mintal și al acțiunii în mediul socio-cultural. Reprezentările se dobândesc mai ales în contactul direct cu obiectele și fenomenele din jurul nostru. Memoria capătă caracteristici psihice și sociale importante, datorită vorbirii. Atenția se dezvoltă intens și constituie una dintre cele mai importante condiții ale fixării și păstrării experienței. Imaginația fiind un proces mijlocit de cunoaștere a realității obiective, se manifestă activ, având la bază forme simple de combinare a

reprezentărilor în produși noi finiți legați de datele realității. Ea, imaginația se dezvoltă foarte mult în perioada preșcolară sub influența largirii experienței de viață și a educației și capătă un caracter activ. Produsele activității copilului denotă ca în această perioadă imaginația trece de la forme indefinite la forme de creație obiectivă.

Și gândirea înregistrează progrese remarcabile structurându-se sub forma de judecăți, raționamente, silogisme, etc., ce se dezvoltă sub influența investigației practice asupra fenomenelor din jur, prin intermediul operațiilor de analiză, sinteză, generalizare, abstractizare, comparare.

În perioada preșcolară, limbajul devine un instrument activ și deosebit de complex al relațiilor copilului cu cei din jurul său, precum și, un instrument de organizare a activității psihice. Acesta se îmbogățește continuu atât sub raport cantitativ, cât și sub raport calitativ.

Procesele afective ale copilului preșcolar sunt în plin progres. Traiul în familie și integrarea în colectivitatea preșcolară determină complicarea reacțiilor afective. Atingând niveluri noi de dezvoltare, în planul afectiv, se determină apariția sentimentelor, ceea ce constituie un indiciu pentru dezvoltarea conștiinței morale a copilului.

Identificarea și conștiința morală se realizează în relație cu modelele umane cele mai apropiate, din grădiniță, dar și modelele parentale. Climatul de voieșie, bună dispoziție din grădinițele de copii au o mare importanță pentru dezvoltarea afectivității. Tot astfel, climatul afectiv familial relaxat dezvoltă sentimentul securității.

Asadar, în cea de-a doua copilărie, pentru că perioada preșcolară constituie cea de-a doua copilărie sau vârsta de aur a copilăriei, se face un pas important pe linia dezvoltării conduitei copilului, aceasta evoluând de la o conduită dominată nemijlocit de cerințele satisfacerii imediate a numeroase trebuințe la o conduită în care câștigă loc planul unor trebuințe funcționale noi, pentru care mișcarea constituie un factor și un teren deosebit de important.

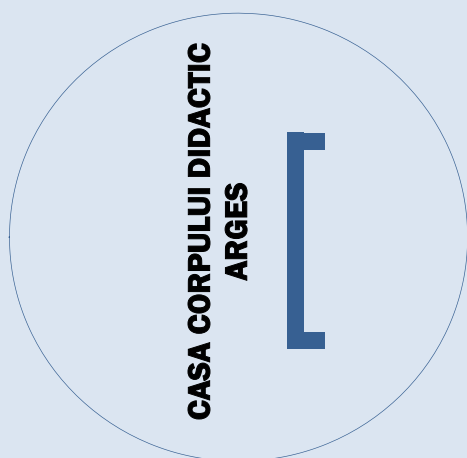
Relațiile copiilor cu adulții și cu ceilalți copii dobândesc un caracter relativ explicit, motivat, preșcolarul asimilând între timp unele forme de conduită civilizată, forme de atitudini disciplinate. El învață să se poarte corect cu cei din jurul său, să vorbească liniștit, politicos, să salute, să mulțumească dacă i se oferă ceva, să ajute dacă i se solicită ajutorul, să aibă o atitudine corectă, adecvată, etc.

Se poate afirma că în perioada preșcolară încep să se pună bazele a numeroase trăsături pozitive de caracter, generate de activități colective și mai ales de joc, activitatea dominantă în grădiniță. Experiențele și lecțiile învățate în această perioadă ne influențează valorile, credințele și comportamentul în viața de adult. O copilărie fericită și plină de aventură poate duce la o viață de adult împlinită și

satisfăcătoare, în timp ce o copilărie dificilă și lipsită de experiențe pozitive poate duce la probleme emoționale și

comportamentale în viața de adult.

Toate aceste afirmatii de mai sus la care putem adauga și altele la fel de valoroase ne permit să considerăm perioada preșcolară ca o etapă importantă în care încep să se constituie bazele caracterului, o etapă crucială în dezvoltarea personalității umane.

COPILĂRIA – O LUME APARTE

*Prof. inv. preșcolar Negru Mariana
G.P.P. „Dumbrava Minunată” Pitești*

Copilăria este cea mai frumoasă perioadă din viața fiecăruia, este perioada lipsită de tristețe și plină de emoție, bucurie și culoare. Este o lume aparte, fantastic, ireală și plină de armonie. Ea pune bazele întregii vieți, în prima parte a copilăriei copilul învață să vorbească, să meargă, în a doua parte creșterea este mai înceată.

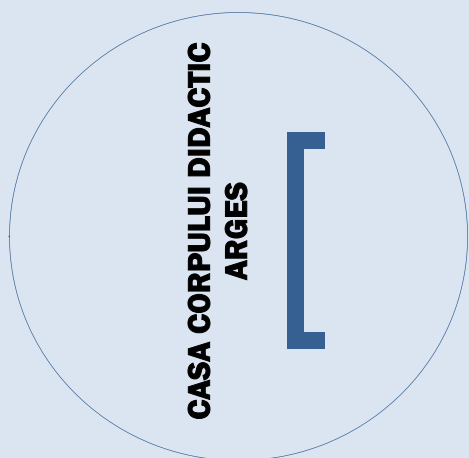
Inocența și naivitatea fac din copilărie o lume fericită, înconjurată de bine și apărată de puritate, când suntem copii avem inima deschisă spre iubire și frumos. Râdem și plângem foarte ușo, iertăm și uităm repede micile supărări, ne exprimăm liber emoțiile, ne bucurăm de orice lucru. Fiind copii ne dorim să creștem cât mai repede, să mergem la școală, să ieșim afară când vrem, să devenim adulți dar când ajungem la perioada maturității privim cu melancolie spre cea mai frumoasă și ușoară etapă a vieții. Ajunși adulți însă, adesea uităm să copilărim, devenim reci și distanți, dar și neputincioși în a ne bucura de minunile care ne înconjoară. Fiecare dintre noi avem spiritual copilăriei și ar fi minunat dacă am ști să îl păstrăm viu în interiorul nostru.

Copilăria mea se regăsește în brațele bunicii, care îmi împletea părul, îmi vorbea despre Dumnezeu, am crescut sub poveștile ei care astăzi m-au făcut un adult de care se poate mândri. Am crescut într-o lume fără calculator și telefon, dar petreceam ore în șir la “Rațele și vânătorii”, “Șotronul”, “Țară, țară vrem ostași”, Mațele încurcate”, sau în curtea școlii unde jucam fotbal sau hanbal.

În copilărie principala activitate a copilului este jocul prin intermediul lui se acumulează experiențe de viață, cunoștințe, deprinderi și se construiește personalitatea copilului pas cu pas. În joc, copilul are posibilitatea și libertatea de a încerca să facă diverse lucruri în felul său personal. De aici putem spune că jocul este plăcere, recreere și satisfacție pentru copil. Jocul și joaca sunt elemente caracteristice copilăriei, ele îi dau farmec, reprezentând o modalitate prin care copii pot descoperi lumea înconjurătoare și totodată minunatele lucruri pe care le copilăria le poate oferi. Tot în această perioadă orice tristețe este ștearsă de mângăierea blândă a bunicii sau a mamei, când pur și simplu orice lucru este posibil, este un vis continuu. Copilăria nu mă lasă să uit de mirosul de

gutui sau mere coapte pe plită din casa bunicii, de mirosul de pâine coaptă în țăst a bunicii care mă trezea apoape zilnic, de ceaiul de flori de tei pe care îl beam în zilele de post, de mersul la biserică Duminică, de fânul care îl strângeam în zilele călduroase și obiceiurile din zona mea. Încerc să îi ofer și copilului meu tot ce eu am primit în copilăria mea, chiar dacă

acum trăim într-o eră a tehnologiei care din păcate acaparează tot mai mult interesul celor mici. Tărâmul acesta de poveste reprezintă pentru mine perioada vieții mele de care îmi amintesc cu mare drag și în care m-aș întoarce mereu chiar și pentru un minut dacă ar fi posibil.

COPILĂRIA TĂRÂM DE POVESTE

*Prof. înv. preșcolar Buleteanu Ramona Ioana
G.P.P. „Dumbrava Minunată” Pitești*

Copilăria este o lume de miracole și de uimire a creației scăldate în lumină, ieșită din întuneric, nespuse de uluitoare, de nouă și proaspătă” (Grigore Vieru).

Copilăria... cea mai frumoasă perioadă a vieții de care, la maturitate, toți ne amintim cu drag și nostalgie, pentru că se trăiește într-o lume plină de veselie, de joacă și era lipsită de griji.

Copilăria timpurie reprezintă cea mai importantă perioadă din viața copilului, întrucât este marcată de momente cruciale pentru succesul său de mai târziu, la școală și în viață. Intervenția adultului asupra copilului în această perioadă este fundamentală.

Un mediu eficient pentru învățare la vârstele mici este un mediu care favorizează jocul liber ales în direcția dezvoltării globale a personalității copilului.

Grădinița este leagănul inițierii în tainele cunoașterii: muncă și dăruire, pasiune și abnegație, educație și cultură, bucurie și nostalgie, dar și aduceri-aminte. Grădinița este a doua casă a copilului în formare. În această casă el trebuie să pășească cu bucurie și încredere. Ea este un prim factor al educației continue și sistematice.

Educatorea este mai degrabă ca o a doua mamă pentru copii. Îi preia încă de când sunt mititei și îi pregătește pentru școală, asigurându-se că obțin achizițiile verbale, logice și psihomotorii. E o profesie vocațională, care necesită multă răbdare, dar și dragoste pentru cei mici. Educatorea nu este doar un furnizor de informație, ea pune accentul și pe nevoile emoționale ale preșcolarilor. Când copilul simte că ai încredere în el și-i oferi toată susținerea ta, cu siguranță va înregistra progrese în învățare. Mediul educativ din sala grupei trebuie să fie un cadru adecvat experienței și situațiilor de învățare.

De aceea, în toate activitățile mele didactice îmi propun să valorizez fiecare copil în parte, să adaptez conținuturile învățării în funcție de particularitățile individuale ale copiilor și să fiu în permanență un exemplu pentru copiii mei. Pentru mine, reconectarea cu copiii se produce în fiecare zi, când preșcolarii mei au parte de multe surprize.

Copiii ne dau cele mai valoroase lecții de curaj, de iubire și de frumusețe sufletească.

Copiii învață cel mai bine jucându-se, astfel ei descoperă lumea din jurul lor. Ei se bucură de lucrurile mărunte, dar care le fac ziua atât de frumoasă.

Deoarece îmi doresc ca fiecare activitate să fie una specială, obișnuiesc să organizez activități legate de tematica zilei (cuprinse într-o poveste).

Rolul educatoarei este de a asista copiii în auto-descoperire, de a crea un mediu cu o serie de oportunități de a explora și de a împărtăși ideile lor, oferind în același timp resursele potrivite pentru fiecare copil, astfel încât aceștia să fie liberi să descopere, să experimenteze, să învețe ceea ce le stârnește curiozitatea. Membrii comunității au o mare influență asupra creșterii, educării și dezvoltării copilului.

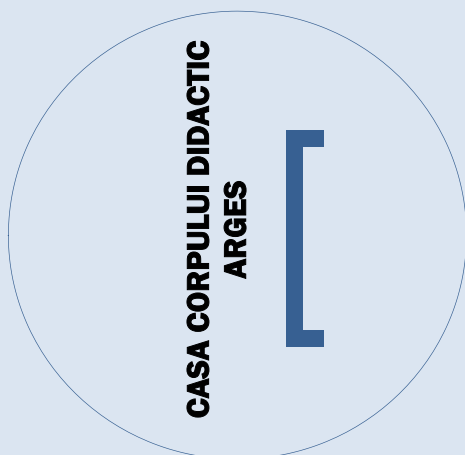
Prin activitățile de tipul jocurilor libere sau dirijate, activitățile în natură, activitățile artistice, nu facem decât să creăm amintiri frumoase copiilor ce trec pragul grădiniței noastre, iar bucuria din ochii lor ne oferă satisfacția muncii noastre.

Părintele este partenerul-cheie în educația copilului, iar relația familie – grădiniță este hotărâtoare.

Cooperarea dintre părinți și educatori este esențială pentru a oferi sprijin educațional prin intervenții coerente și consecvente din partea celor doi factori fundamentali de educație a copilului.

Copilăria este, în concluzie, un loc și un timp al fericirii, insula de nemurire luminată de soarele primei vârste. Este un spațiu al fericirii și al veseliei continue, în care realitatea este înlocuită cu un spațiu imaginar și ideal. Este un timp mitic și fericit, în care visul devine realitate, iar realitatea devine basm.

Cu ajutorul exemplelor de bună practică, prezentate în acest material, consider că am reușit să aduc bucurie în ochii copiilor mei de la grupă, să le facilitez calea spre lumea cunoașterii și să creez **un tărâm de poveste**.

COPILĂRIA, TĂRÂM DE POVESTE

Copilăria reprezintă pentru oricine un tărâm de poveste. Nimeni nu știe când începe și când se termină. Știm doar că ne trezim într-o bună zi oameni mari și ne tot amintim apoi ce frumos era și cât de fericiți eram în acel rai care nu se mai întoarce. De câte ori nu ne amintim de ce făceam acum 20 de ani și nu ne amuzăm? Între copilăria generațiilor din anii '80 și cea de acum există cu siguranță o diferență sesizabilă. Este și firesc, având în vedere că lumea este într-o continuă evoluție. Copiii de azi sunt evoluți, sunt în ton cu tehnologia, dar nu și esența copilăriei, care este jocul, visul, libertatea, lipsa grijilor, lucruri care predispun mai mult la creativitate și formarea unei gândiri autonome.

Copilăria trăită cu visuri și bucurii bazate pe jucării simple, uneori din sărăcie, când coseam hăinuțe pentru păpuși așezată cu orele pe păturică în spatele blocului, în care ne puteam lupta cu zmeul cel

rău și credeam că suntem amici la cataramă cu Harap-Alb și cu Ileana Cosânzeana nu era oare mai frumoasă decât copilăria celor de azi, petrecută printre amici virtuali, focuri pe calculator și desene animate cu monștri și personaje science-fiction? Cu siguranță, suntem subiectivi, dar ceva adevăr trebuie să fie la mijloc.

Am crescut cu povețele părinților și bunicilor, într-o lume în care nu existau jocurile pe calculator, dar pierdeam ore în șir în spatele blocului, jucând "Rațele și vânătorii", "Elasticul", "Coarda", "Flori, fete sau băieți..." și câte și mai câte jocuri, care ne trimiteau seara la culcare fără să ne mai dorim să mai mâncăm.

Nu aveam role, nici telefon mobil, pe atunci erau oricum puține familii cu telefon fix. În schimb, aveam respect deosebit pentru învățători și profesori. Credeam în Moș Crăciun, de fapt Gerilă, cum era

numele lui în comunism, până prin clasa a II-a, când "un binevoitor" mi-a spulberat visul. Sigur, cei din generația mea își amintesc de guma Turbo și cât de fericiți eram când o desfăceam și găseam în ea o surpriză cu "mașină din aia străină", și pe care o dădeam la schimb pentru mașina altui copil. Ce vremuri...

Ei, da, poate că nu am dispus noi de mari posibilități, dar eram fericiți cu ce aveam, mai ales că nu știam cum este să fie altfel.

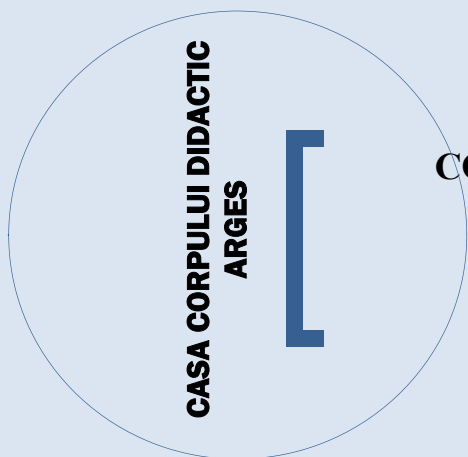
Calculatorul, prietenul copiilor de astăzi

Sunt sigură că și copiii de azi sunt fericiți cu ceea ce au, sunt și ei lipsiți de griji, au părinți care le împlinesc dorințele, în măsura posibilităților. Însă lucrurile s-au schimbat foarte mult față de anii '80-'90. Dacă atunci ne bucuram de o ciocolată, o portocală sau o banană, acum copiii le au la dispoziție oricând, nu știu cât le mai prețuiesc. Însă ceea ce cu toții observăm este faptul că destul de mulți copii ai zilelor noastre își trăiesc copilăria în spații închise, limitate, aproape tot timpul în fața calculatorului. Chiar și cei mai mici au adresă de messenger și corespundă

Bibliografie:

- Birch, A., (2000), Psihologia dezvoltării, Editura Tehnică, București
Boțiu, V., Mihailiuc, H., (1993), Copilul și lumea sa, Editura de Vest, Timișoara 6
Vincent, R., (1972), Cunoașterea copilului, E.D.P., București.

*Prof. înv. preșcolar Peican Cornelia Roxana
GPP Dumbrava Minunată Pitești*

COPILĂRIA, UN TĂRÂM AL STĂRII DE BINE?

*Prof. înv. preșcolar Belicar Anuța – Elena
G.P.P. "Dumbrava Minunată", Pitești*

Toți copiii se nasc talentați și creativi. Depinde doar de noi, adulții din viața lor, cât de mult le permitem să-și exercite acest talent și această creativitate, sau cât de mult îi împiedicăm.

Noi suntem cei care modelăm mintea și sufletul copilului, noi formăm caracterul acestuia și este important să-i cunoaștem nevoile și să știm să îl motivăm pentru a-i schimba comportamentul.

Un cuplu de cercetători, dr. Richard Ryan și dr. Edward Deci, au întreprins cea mai extensivă cercetare care s-a făcut vreodată la nivel de comportament și motivație umană. În urma cercetărilor, ei au elaborat o teorie care se numește "Self-Determination Theory – Teoria

Autodeterminării". Această teorie spune că fiecare ființă umană se naște cu trei nevoi psihologice de bază care se păstrează toată viața.

Aceste trei nevoi psihologice de bază sunt nevoia de conectare sau de relaționare, nevoia de competență și nevoia de control/autonomie adică de alegere. Ei spun că aceste trei nevoi psihologice reprezintă motorul fiecărei acțiuni. Practic, tot ceea ce noi încercăm să facem este să ne satisfacem una sau alta dintre aceste trei nevoi. Același lucru se întâmplă și cu copiii, ei încearcă să-și satisfacă propriile lor nevoi prin diverse acțiuni și comportamente mai mult sau mai puțin dezirabile, în funcție de ceea ce li s-a demonstrat că îi ajută. Așadar, acestea sunt comportamente învățate sau dobândite în urma experiențelor de viață.

Scopul ființei umane este acela de a ajunge la o stare de bine, adică la acea stare de echilibru. În momentul în care toate trei nevoile sunt satisfăcute simultan, fiecare ființă umană manifestă o stare de bine, simte o

stare de bine. Această stare de bine înseamnă o împlinire pe toate planurile existenței noastre, adică la nivel spiritual, la nivel mental, la nivel financiar, vocațional, relațional, familial și fizic.

Dacă punem în aplicare principiile acestei teorii și lucrăm conștient asupra satsatisfacerii acestor trei nevoi psihologice de bază, ajungem la *motivație internă*. Ajungând la motivație internă, copiii vor începe să demonstreze comportamente dezirabile pentru că vor ei, nu pentru că așa trebuie sau pentru că cineva le dă o recompensă, nu pentru că sunt amenințați, pedepsiți sau forțați.

Copilul are nevoie să simtă că este iubit și apreciat exact așa cum e, are nevoie să simtă că poate, că este capabil și are nevoie să simtă că este sursa propriilor sale decizii sau alegeri.

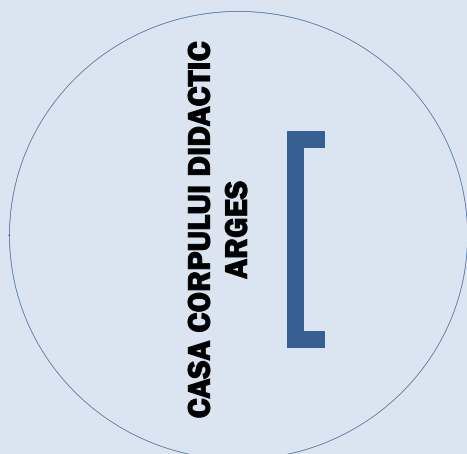
Este important să-i oferi copilului dragoste sau atașament, să se simtă conectat cu tine, cadrul didactic, să simtă că el contează pentru tine, că este unic și important. De asemenea, este important să-i creezi oportunități de învățare prin exersare, prin cercetare și descoperire. Ghidează-te după principiul "greșeala este oportunitate de învățare" și vei observa că el va fi dornic să încerce, să experimenteze lucruri noi. Încurajat și susținut în mod constant în caz de eșec, va reuși să depășească obstacolele. Și nu în ultimul rând, este important să-i creezi copilului oportunități prin care să simtă că poate să facă alegeri, că poate să întreprindă acțiunile pe care el și le dorește, că poate lua decizii. Formulează limite clare, transmite-le cu fermitate și căldură și oferă-i timpul acela necesar în care se joacă liber cu colegii fie la grupă, fie în curtea grădiniței sau într-un parc.

Prin satisfacerea nevoilor copiilor, cadrul didactic reușește să construiască relații bazate pe încredere în cadrul colectivului, ei vor veni cu plăcere la grădiniță, dornici să se revadă cu colegii și cu doamna educatoare, iar învățarea se va produce mult mai ușor, fără a percepe efortul depus.

Satisfăcând atât pentru noi, cât și pentru copii aceste trei nevoi psihologice de bază, ajungem la starea de bine, la acea stare de confort și echilibru.

Copilăria este o lume aparte, pentru noi o lume ciudată, fantastică, ireală, pentru cei ce fac parte din ea dimpotrivă, una reală și plină de armonie. – Eugen Herovanu

COPILĂRIA- POVESTE DE SUFLET

*Prof. învă. preșcolar Holban Lidia
Școala Gimnazială "Marin Preda", Pitesti*

Copilăria este cea mai frumoasă perioadă din viața fiecăruia, este o lume mirifică pe care probabil nu o vom putea înțelege pe deplin niciodată, este o perioadă lipsită de tristețe și plină de emoție, bucurie și culoare. Copilăria este o lume aparte; pentru noi o lume ciudată, fantastică, ireală, pentru cei care fac parte din ea dimpotrivă, una reală și plină de armonie, este prima etapă. Ea pune bazele întregii vieți: în prima parte a copilăriei (pană la 3 ani) copilul învață să meargă, să vorbească etc. Este de asemenea și cea mai frumoasă perioadă din toată viață. În următoarea etapă a copilăriei (de la 3 la 10 ani) creșterea este mai înceată. În copilărie, totul părea posibil și nu există limite sau obstacole pe care nu le putem depăși. Este perioada în care am explorat lumea din jur și am încercat lucruri noi. Această dorință de a explora și de a descoperi lucruri noi ajută copiii să își dezvolte creativitatea și să cultive curiozitatea, două calități care-I va ajuta în viața de adult.

Inocența și naivitatea fac din copilărie o lume fericită, înconjurată de bine și apărată de puritate.

Ne amintim cu drag diferite întâmplări ale copilăriei, evenimente importante, care ne fac să zâmbim și să evadăm din rutina obositoare a vieții de zi cu zi... ca o carte, pe care o putem citi oricând, ca un film, pe care îl rulează cinematograful gândurilor, ca un cântec pe care îl putem auzi doar noi făcându-ne să ne simțim speciali!

Când suntem copii avem inima deschisă spre iubire și frumos. Râdem și plângem foarte ușor, suntem capricioși și generoși, iertând și uitând repede micile

supărări. Însă când ajungem la maturitate, bucuria clipei, expansivitatea și nebunia dispar, zâmbim și râdem cu reținere, încercăm să afișăm o mină serioasă, nedorind să fim etichetați ridicoli. În plus, nu mai facem risipă de entuziasm, neexprimându-ne liber emoțiile și ne mai având acea ardoare cu care așteptăm lucrul mult-dorit.

Există unele reguli de bază pe care ar putea să le urmeze părinții astfel încât copiii lor să fie fericiți atât la școală, cât și acasă:

1. Joaca. "Copiii învață cel mai rapid și mai ușor prin joacă. Joaca este cel mai simplu mod de a învăța și unul prin care copilul tău devine de neoprit. Dacă vreți să aveți un copil fericit și sănătos, petreceți-vă timpul cu el, jucându-vă.
2. Fiți exemplu pentru el. "Copilul face ceea ce vede la acei din jurul său. Desigur, de cele mai dese ori acesta îi vede pe părinți, modul lor de acțiune și de manifestare.
3. Greșește des și cu patos! "Cu cât încercați mai mult să fiți „perfecti” cu atât mai multe garduri și lacăte puneți în jurul dezvoltării libere a copilului dvs.
4. Asigurați-vă copilul că-i sînteți mereu aproape.
5. Ajutați-vă copilul să gîndească liber.
6. Ofereți-i sprijin emoțional!

Copiii din ziua de astăzi nu mai știu ce înseamnă copilăria. Trăiesc într-o lume virtuală, petrecând ore în șir în fața calculatorului, jucând jocuri impregnate de violență, la televizor, ascultând o muzică zgomotoasă care nu mai reușeste să atingă sufletul.

Copilăria înseamnă un mod de a trăi sănătos, în spațiul nepoluat din mijlocul naturii, o lume care ne duce cu gândul la basmele cu zâne, unde experimentăm frumosul, unde binele era ridicat la rangul de virtute. Cărțile de povești ajută să discernem binele de rău și oferă posibilitatea de a aduna în suflet cantitatea necesară de cunoaștere.

Literatura română pentru și despre copii a adus, încă din secolul al XIX-lea, în atenția cititorului, lumea specială a copilăriei, cu zbulciumul și cu bucuriile sale specifice. Opera autobiografică a lui Ion Creangă, intrată în patrimoniul literaturii universale, 'Amintiri din copilărie', dar și basmele și poveștile sale (între cele mai cunoscute numărându-se 'Capra cu trei iezi', 'Fata babei și fata moșneagului', 'Ivan Turbincă', 'Povestea lui Ionică cel prost', 'Punguța cu doi bani') tălmăcesc cu umor și spontaneitate universul senin al copilăriei. Un alt scriitor preocupat și de tema copilăriei, Barbu Ștefănescu Delevrancea, prelucrează în povestirile sale, cum sunt cele din ciclul 'Odinioară', motive folclorice, pentru și despre copii ('Neghinița', 'Palatul de cleștar', 'Departate, departe', 'Bunicul', 'Bunica', 'Sultănica', 'Sorcova'). Și prima parte a secolului XX se poate mândri cu opere valoroase care oglindesc copilăria, uneori fericită, alteori dramatică.

Un loc aparte îl ocupă în operele lui Mihail Sadoveanu copilăria, descrisă în personaje speciale ca Lizuca, din 'Dumbrava minunată', sau în povestiri ca

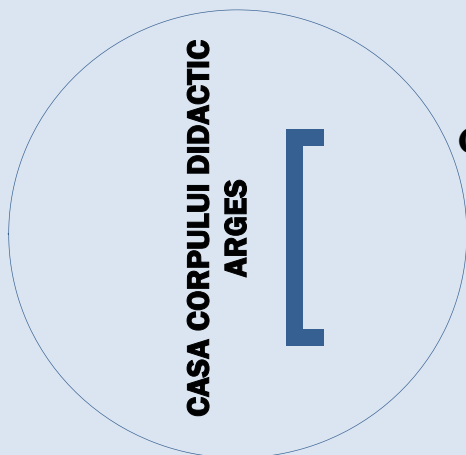
'Măria sa Puiul Pădurii' sau 'Ani de ucenicie'. O tonalitate directă, simplă, empatică față de destinele narate ne propune Ioan Alexandru Brătescu-Voinești în 'Puiul', 'Privighetoarea', 'Bietul Tric' sau 'Niculăiță Minciună'. O coloratură aparte au schițele și povestirile lui Emil Gârleanu, în volumul 'Din lumea celor care nu cuvântă'. Poeta Elena Farago a dedicat copiilor versuri emoționante, cum ar fi 'Cățelușul șchiop', 'Gândăcelul', 'Cloșca', 'Motanul pedepsit' și altele.

Otilia Cazimir, numită 'poeta sufletelor simple', ascultă și redă clipele vesele sau triste trăite de copii. 'Balada unui greier mic' sau 'Câți ca voi!', de George Topârceanu, îi încântă cu tâlcul lor pe copii, în timp ce Ionel Teodoreanu a creionat, în 'Ulița copilăriei' și 'La Medeleni', o adevărată frescă a copilăriei și adolescenței.

Copilăria este, în concluzie, un loc și un timp al fericirii, insula de nemurire luminată de soarele primei vârste. Este un spațiu al fericirii și al veseliei continue, în care realitatea este înlocuită cu un spațiu imaginar și ideal. Este un timp mitic și fericit, în care visul devine realitate, iar realitatea devine basm. copilăria este o perioadă specială și importantă din viața fiecăruia dintre noi. Este o perioadă plină de aventuri și de descoperiri, dar și de învățături importante despre viață și despre lumea din jurul nostru.

Bibliografie:

- Birch, A., (2000), Psihologia dezvoltării, Editura Tehnică, București
Boțiu, V., Mihailiuc, H., (1993), Copilul și lumea sa, Editura de Vest, Timișoara 6
Debesse, M., (1970), Psihologia copilului de la naștere la adolescență, Editura
Leroy, G., (1974), Dialogul în educație, Editura Didactică și Pedagogică, București
Șchiopu, U., Verza, E., (1995), Psihologia vârstelor, ciclurile vieții, E.D.P., R.A., București

COPILUL DE ASTĂZI ADULTUL DE MÂINE

*Prof. înv. preșcolar Mihai Luminița
G.P.P. Dumbrava Minunată, Pitești*

“Copilăria este cadoul pe care ni-l dă viața” - Horațiu Mălăie

Copilăria are un rol foarte important în dezvoltarea vieții adulte.

Conform teoriei învățării sociale a celebrului psiholog de la Universitatea Stanford, Albert Bandura, modelele pe care și le alege un copil, explică o mare parte din comportamentul lui. El susținea că oamenii învață deseori, doar privindu-i pe ceilalți, codează aceste informații și în multiple ocazii, folosesc această informație drept ghid pentru propriul comportament.

Deși copilul nostru ni se pare că ar semăna în comportament cu mama, cu tata, cu bunicul ori bunica, de fapt el își poate alege cu totul alte modele comportamentale din jurul lui, de la școală, profesori sau colegi, ori din media, la care este expus din plin în ziua de azi, alegând anumite celebrități cu care rezonază sau la care aspiră.

Copilăria este cea mai importantă perioadă a vieții unui om. Chiar dacă mulți dintre noi nu își amintesc primii ani de viață, experiențele pot rămâne ani de zile și continuă să ne influențeze viața până la vârsta adultă. Experiențele noastre din copilărie afectează comportamentul și personalitatea până la vârsta adultă, chiar dacă atunci nu eram conștienți de existența acestei conexiuni.

Multe persoane în zilele noastre au nevoie de terapie pentru a putea trece peste copilăria care încă le afectează vârsta adultă. Dezvoltă tot felul de frici sau comportamente care pot afecta relațiile cu cei din jur. Vârsta adultă poate fi văzută ca o extensie a experienței din copilărie. O persoană va încerca să-și împlinească dorințele copilăriei atunci când va deveni adult într-un mod care este acceptabil de societate și cultură.

În copilărie este foarte important ca părinții să îi ofere dragoste și siguranță copilului. Afecțiunea fizică și emoțională a devenit una dintre cele mai importante cerințe atunci când vine vorba de copilărie. Dacă părinții nu îi asigură aceste lucruri copilului, de aici pot apărea probleme în viața adultă, care vor necesita terapie iar acest proces poate dura și îi poate afecta pe cei din jur.

Generația de acum este foarte conștientă de faptul că acțiunile din copilărie pot afecta viața atunci când devii adult. Modul în care ești crescut și sentimentul de siguranță pe care îl creează copilăria, toate au impact asupra dezvoltării emoționale și fizice, și a drumului pe care o luăm ca adulți.

Copilăria este cea mai frumoasă perioadă a vieții și totodată și cea mai importantă. Cine își aduce cu drag aminte de copilărie înseamnă că a avut o copilărie fericită și magică. În această perioadă copilul trăiește foarte multe experiențe noi și trece prin transformări multiple. Această perioadă este apreciată de unii psihologi ca fiind etapa definitorie a dezvoltării unui copil. S-a auzit de multe ori spunându-se expresia cei șapte ani de acasă contează cel mai mult. Cu siguranță, cam așa este.

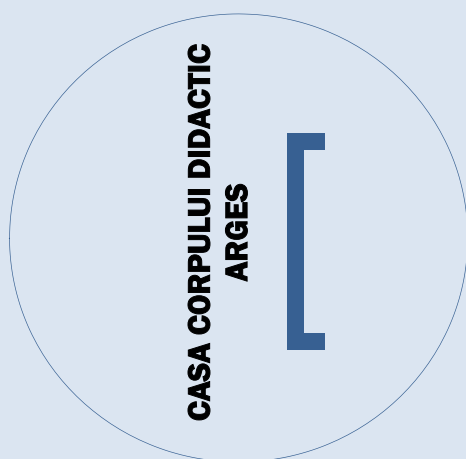
Cu toate acestea, este crucial să știm cât de important este rolul familiei în dezvoltarea copilăriei. Părinții sunt primii profesori ai copiilor. Mai presus decât îngrijirea de zi cu zi, școala sau alte activități, cea mai mare parte a învățării unui copil are loc acasă. De acasă, din familie învață tot felul de obiceiuri, care mai târziu le va pune în practică ca adult. Crearea unui mediu în care copilul poate învăța abilitățile și valorile adecvate, precum și cum să socializeze și să fie în siguranță creează o bază solidă pe care copilul poate crește și poate deveni un adult model.

Bibliografie:

Oana Moraru - Copilul și modelele comportamentale

<https://www.wawlist.com/2021/10/24/copilaria-are-un-rol-esential-in-dezvoltarea-vietii-adulte/>

DEZVOLTAREA ATENȚIEI LA COPII

*prof. învă. preșcolar Trandafir Viorica
G.P.P. Dumbrava Minunata, Pitești*

“Copilăria este inima tuturor vârstelor” - Lucian Blaga

Dezvoltarea atenției la copii este un proces care începe încă din primele luni de viață și continuă pe durata copilăriei și adolescenței. Idei de jocuri și activități pentru dezvoltarea atenției la copii

Atenția poate fi antrenată și stimulată prin jocuri și activități adaptate vârstei copiilor. Iată câteva idei în acest sens.

Activități care antrenează capacitățile senzoriale:

- ascultarea muzicii și concentrarea pe instrumentele muzicale pe care cei mici le aud îi ajută să se concentreze și să nu fie distrași de alți factori;
- coloratul sau desenul după un model (frunza, floare, scoica etc) încurajează concentrarea pe detalii;

- la masă, identificarea ingredientelor dintr-un fel de mâncare încurajează concentrarea atenției;
- tot la masa copiii pot fi încurajați să savureze cu toate simțurile ceea ce mănâncă, mai ales dacă au tendința să mănânce în grabă; de exemplu, pot exersa cu un fruct sau o gustare – să înceapă prin a le observa vizual și olfactiv: cum arată, cum miroase, cum se simte textura, ce aromă are;
- În plimbările afară sau în natură, observarea elementelor naturale (vizuale – insecte, frunze; auditive – cântecul păsărilor, foșnetul frunzelor; olfactive – mirosurile din aer etc.)

Jocuri de antrenare a concentrării atenției

Cutia cu surprize. Intr-o cutie sau sacoșa puneți câteva obiecte mici, cu forme și texturi cât mai diferite și interesante. Copilul trebuie să ghicească despre ce obiecte este vorba, doar atingând și pipăind obiectele, deci bazându-se doar pe simțul tactil.

Jocul "Semaforul" – copiii alegă sau merge prin încăperea, pe unde un adult le arată un semn cu lumina verde a semaforului, spunându-le "Verde", dar se opresc din mișcare atunci când adultul le spune "Roșu".

Una dintre cele mai eficiente tehnici de dezvoltare a atenției la copii - a celei de tip voluntar, de durată, nu este deloc o "tehnică". Nu este nici măcar o metodă. Este un mod anume de a le vorbi copiilor. Atenția depinde, la 0-6 ani, de vocea adultului de lângă copil. Dacă este o voce unită cu privitul în ochi, clară, calmă, prezentă la fiecare cuvânt, atenția celui mic este orientată de la sine. Capacitatea de a te adresa copilului doar după ce ești sincronizat cu starea lui de moment și după ce te-ai coborât la nivelul ochilor lui este și ea o premisă pentru formarea atenției.

Dicția adultului contează și ea, enorm. Expresivitatea, nuanțele și oscilațiile de volum ale vocii sunt la fel de importante.

Vorbitul peste capetele lor, repetatul unei cerințe de 5 ori, rugatul la nesfârșit, țiptatul la ei - toate întăresc neatenția.

Oglindirea emoțiilor copilului e, iarăși, un alt ingredient-cheie. Când le vorbim copiilor sau când le citim, atenția lor nu se formează doar odată cu urmărirea firului narativ sau explicativ, ci este întâi catalizată de starea de calm și prezență concentrată, susținătoare, a adultului. De abilitatea lui de a trece întâi pe frecvența emoțională a copilului.

Cel mai conștient de cum se petrece această racordare la starea copiilor poți deveni când le citești o poveste. Ești atunci un paratrăsnet pentru energia atenției. Dacă citim repede, doar ca să ajungem la deznodământ, fără anumite etape care presupun opriri pe imagini și text, fără pauze și intonații semnificative, mintea copilului se va obișnui să navigheze doar la suprafața lucrurilor, dând energie doar evidențelor.

Vorbitul calm, conștient și expresiv, cu intimitate emoțională, este metoda metodelor.

Cum putem dezvoltarea atenției copiilor?

- Când le spuneți copiilor ce anume doriți de la ei sau le citiți niște cerințe de teme, stați aproape de ei și la nivelul lor, astfel încât să aveți contact vizual și să vă audă bine. Folosiți un limbaj cât mai clar și adecvat vârstei lor. Rugați-i să repete instrucțiunea pe care au auzit-o astfel încât să vedeți că au înțeles ce se așteaptă de la ei.

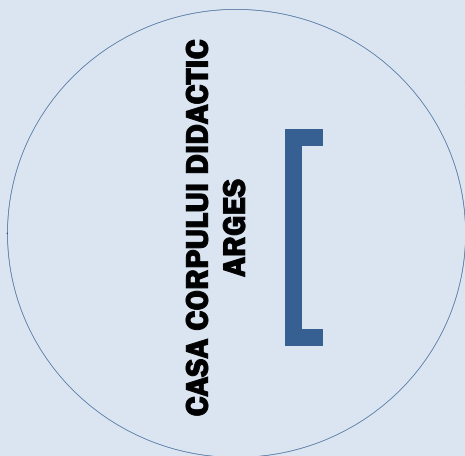
- Când copiii nu se pot concentra, aflați ce anume stă în calea concentrării lor: oboseala; foamea; cantitatea prea mare de teme sau activități pe care le-au făcut deja; lipsa pauzelor; factori distractori în mediul în care ei trebuie să se concentreze pe o activitate.
- Asigurați-vă că cei mici au parte de un somn odihnitor noaptea. Oboseala poate fi un factor perturbator pentru concentrarea atenției.
- Când copiii se concentrează pe anumite sarcini, asigurați-vă că nu au în proximitate factori care le-ar putea distra atenția.
- Introduceți structuri și rutine în programul copiilor. Vizualizarea acestor structuri îi ajută pe cei mici să facă mai ușor tranziția între activități. Creați tabele sau diagrame, în care să lipiți imagini cu activitățile de rutină. Alte variante pe care le puteți folosi includ: o tabla magnetică, o tablă pe care să desenați activitățile, lipirea imaginilor pe frigider cu ajutorul unor magneți sau pe o tablă de pluta.

Referinte:

- Oana Morar - *Dezvoltarea atenției la copii*

-Attention milestones – <https://sltforkids.co.uk/ages-and-stages-developmental-milestones/attention-milestones/>

-Attention and Concentration – <https://childdevelopment.com.au/areas-of-concern/attention-and-concentration/>

FARMECUL ȘI FRUMUSEȚEA POVEȘTILOR

*Prof. înv. preșcolar Constantin Elena
Grădinița cu P.N.Șc.Gimn.,Marin Preda”Pitești*

Fiecare poveste are un farmec aparte, sentimentele, gândurile, și ideile pe care le transmite punând în evidență frumusețea lor. Cuvintele sunt cele care reușesc să deschidă ochii cititorului spre noi orizonturi. Povestea este o plâsmuire a creatorului, o lume fără margini care reușește să-l facă pe cititor să se simtă ca făcând parte din această lume. Atunci când citești o poveste și profunzimea cuvintelor te învăluie, spunându-ți parcă povestea lor, îți dai seama de faptul că ai descoperit farmecul acelei povești. Astfel, fiecare cuvânt are o poveste a lui: unul îți va spune o întâmplare care te va face să plângi, altul te va îndemna să visezi, iar altul va încerca să-ți picteze un mic zâmbet pe chipul fragil. Secretul poveștilor este acela că ele reușesc să te introducă într-o lume nouă, o lume feerică și plină de culoare, o lume a ta. Povestea, această creație pictată cu atâta măiestrie de către creator, caută să te impresioneze și să-ți creeze cele mai firave sentimente. Acele sentimente pe care le simte un copil inofensiv în lumea sa plină de culoare. Cel mai impresionant lucru la o creație este faptul ca ea ne ajută să resimțim acele momente din copilărie, în care priveam cerul și ne amuzam de formele ciudate pe care le luau norii. De aceea, adult fiind te bucuri că mai există încă în tine acea fărâmă din copilul inofensiv și firav atunci când citești poveștile copilăriei tale. Astfel creația este asemeni unui felinar care te ajută să descoperi drumurile vechi ale copilăriei, nemaiștiute de ochiul misterios al memoriei adulte. Însă povestea nu este doar lumina din întunericul profund al nopții, ci e și cel mai bun prieten al tău. Atunci când simți pentru o clipă că lumea ta s-a prăbușit, cufundă-te în rândurile cărții și creează-ți o lume proprie, o lume în care totul e permis.

Este de remarcat faptul că uneori parcă povestea îți pune în față oglinda realității tale, și tot ea este cea care îți și dă răspunsul la unele probleme. Te bucuri în astfel de momente că prietenul tău drag ți-a venit cu răspunsul în ajutor și parcă dintr-o dată toate problemele au dispărut. Ce zâmbet, ce chip neînțeles e povestea în sine. Dacă în copilărie ea îți spunea o întâmplare a unui "Făt-Frumos" de care te amuzai, mai târziu zâmbești privind inocența de care dădeai dovadă, întrucât povestea nu avea același înțeles în copilărie. Farmecul poveștilor constă în faptul că ele reușesc să ne desprindă de realitatea imediată și să ne introducă într-o lume a infinitului, o lume a dorințelor devenite realitate. Dacă am avea în acel moment de răsfoire a cărții o oglindă în fața noastră, am realiza faptul că povestea reușește să ne redea zâmbetul de altădată, zâmbetul de mult uitat, acel zâmbet al copilului din noi. Povestea ne redă tinerețea. Inocența care însoțește vârsta copilăriei surprinde mereu prin surâs și candoare. Copii au felul lor de a vedea lumea cu farmecul ei.

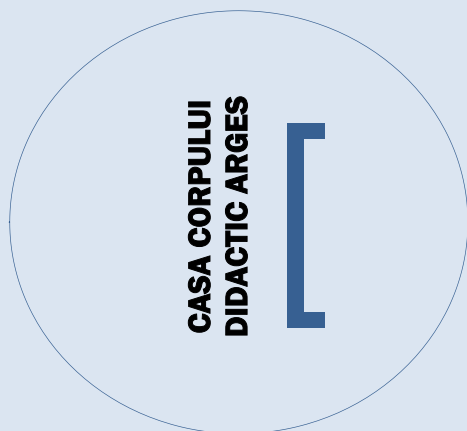
E atât de greu să ajungi la sufletul unui copil, însă e o aventură pe care noi, părinții, merită într-adevăr să o trăim! Merită să luptăm pentru a câștiga încrederea copilului nostru, căci inima lui e mai prețioasă decât un diamant, mai fragilă decât întreaga avere a lumii. Poveștile reprezintă spațiul în care putem visa fără nici un fel de restricție. Ele conturează universul propriu al copilului și imită lumea adultului. Nu de puține ori am auzit afirmația: "Am crescut. Sunt prea mare pentru a citi povești sau basme." Poate că așa e, poate că într-adevăr considerăm că nu mai avem nevoie de asemenea narări, numindu-le chiar banalități. Sau poate că nu... Eu încă recitesc cu mare emoție poveștile copilăriei mele. Mă fac să mă simt specială, inocentă, să cred că întreaga lume e a mea și să încep a-mi imagina din nou că pot fi o prințesă. Din păcate, eroii copilăriei noastre sunt străini multor micuți de astăzi. Ei au fost înlocuiți de Shrek, Nemo, Tom și Jerry, personaje la fel de interesante dar parcă fără farmecul eroilor de basm. Prea puțini părinți găsesc timpul necesar pentru a spune copiilor poveștile cu care au crescut ei înșiși. Poveștile au fost pe nedrept uitate, și sunt pe nedrept ignorate. Ele sunt pline de povește și întâmplări din care copii pot trage învățăminte utile: să nu fim neascultători ca Scufița Roșie, să nu fim răutăcioși ca mama mama vitregă a Albei ca Zăpada, și lista ar putea continua. Din povești, copiii află care sunt consecințele defectelor și calităților umane, care sunt efectele faptelor bune și rele. Antitezele atotprezente în basme îi ajută să facă diferența între bine și rău, între minciună și adevăr, între lașitate și curaj, îi învață care sunt calitățile pozitive și care sunt defectele cele mai comune ale oamenilor.

Un alt avantaj major al poveștilor este acela că stimulează imaginația și fantezia copilului. Povestitorul folosește cuvinte pentru a descrie imagini pe care copilul nu le vede. De aici începe să funcționeze imaginația celui mic care este nevoit să construiască în minte peisaje, chipuri, situații. În afară de imaginație, poveștile stimulează intelectul copiilor care se străduiesc să rețină cât mai multe detalii ale poveștii, să memoreze cuvintele folosite de părinte pentru a fi capabil să le reproducă. Nu trebuie să uităm nici de rolul benefic pe care poveștile îl au asupra afectivității unui copil. Frica, bucuria, iubirea sunt trăite de copil la intensitate maximă, fără ca el să fie pus în situații periculoase sau dificile. Există părinți care își fac griji în legătură cu emoțiile prea puternice provocate de personajele negative. Copiii mai sensibili poate ar fi bine să beneficieze de o variantă puțin "îndulcită" a poveștii, însă în rest, nu avem de ce să ne temem. Să nu uităm că la un moment dat copilul va trebui să țină piept lumii care nu este întotdeauna atât de frumoasă pe cât ne-am dori. Poveștile îl pregătesc pentru momentul în care se va confrunta cu situații neplăcute. Oricum, basmul îi transmite copilului că totul se va termina cu bine la un moment dat.

Chiar și la vârste foarte fragede, poveștile au un rol important în dezvoltarea copilului. Un bebeluș de câteva luni nu înțelege nimic din ce i se spune, însă ascultând povești învață foarte mult despre limbaj, intonație, felul cum sunt create sunetele și ce înseamnă ele. Momentul poveștii este unul special și poate să se păstreze peste ani, când nu va mai fi nevoie de povești, dar va fi nevoie de discuții ca între prieteni.

Bibliografie:

1. „Introducere în Literatura pentru copii”, Mariana Andrei, București, Editura Eminescu, 2006
2. Bratu, Bianca, *Preșcolarul și literatura*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;
3. Șuteu, Titus, *Cunoașterea și autocunoașterea copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996;

BUCURIILE COPILĂRIEI

*Prof. învă. preșcolar Ispas Amalia
G.P.P „Pui de lei”, Pitești*

Copilăria e o lume, lumea basmului și a jocului, e o poveste cu zâne bune și pitici jucași; și are copilăria o țară a ei: grădinița - împărăție a jucăriilor, a cântecelor și a serbarilor. Porțile împărăției se deschid an de an să primească în lumea minunilor prichindei fel de fel. Stingheri și plângăcioși, timizi și temători pasesc pe poarta uriasă a necunoscutului. Privesc în jur cu ochi mari ca sufletele lor, ating ce vad în jur cu mainile lor mici de parcă ar încerca să simtă nestiutul: e mare și atât de nouă această lume plină de culoare!! Și ei atât de mici și nestiutori, atât de curioși și de nerăbdători. Dar lumea această încărcată de mister și de poveste se deschide pentru ei să-i cuprindă și se lasă pătrunsă cu mințea și cu sufletul.

Și după ce porțile se închid în urma prichindeilor, vin slujitorii să se prezinte: jucării plusate, cuburi colorate, cărți pline de culoare, creioane, pixuri, carioci și plastilină, litere și cifre împrăștiate. Toate se înclină în fața celor mici, se prezintă și-i atrag pe curioși, ademenindu-i cu priviri galese și glasuri dulci: "Alege-mă pe mine, ia-mă pe mine în brațe, joacă-te cu mine!!" Micuții alearga de la unele la altele, le-ar alege pe toate pentru că toate sunt tentante, dar ușile marelui palat se deschid și apar niste zâne bune care-i poftesc pe cei mici în sala care-i steaptă. Acolo totul e gândit și ales cu chibzuintă pentru noii veniți: masute mici și colorate, scaunele jucăuse și patuturi moi și ademenitoare.

Și după ce trece surpriza primei întâlniri se naste curiozitatea și tentația de a descoperi mai mult din această nouă lume.

Vin micuții în fiecare zi, și pentru ei porțile stau mereu deschise și lumea în care intra e tot mai mare și mai interesantă și ceea ce învață e tot mai profund și sfaturile celor care-i îndrumă sunt tot mai

multe și doamne, cât de mari sunt ei!! Împărăția pare să nu mai aibă atâtea secrete, cărțile nu mai sunt atât de misterioase, creioanele îi ascultă acum și supuse, desenează după cum ei gândesc, cuburile par să clădească ce li se poruncește, cifrele se așază ascultătoare în ordine, literele se leagă ordonate în cuvinte, prichindeii de altădată par să dea propriul contur lumii care cândva era atât de vastă!! Au cucerit-o și au supus-o, au făcut-o să îi asculte, au conturat-o cu visele lor, au simțit-o cu mințea lor curioasă și au însufletit-o cu bucuria și energia lor. Și când a devenit prea neîncapătoare pentru sufletul lor însetat de necunoscut, i-au deschis porțile și "au zburat" plini de încredere să descopere un alt tărâm și să-i dea și aceluia din această minunată lume a copilăriei.

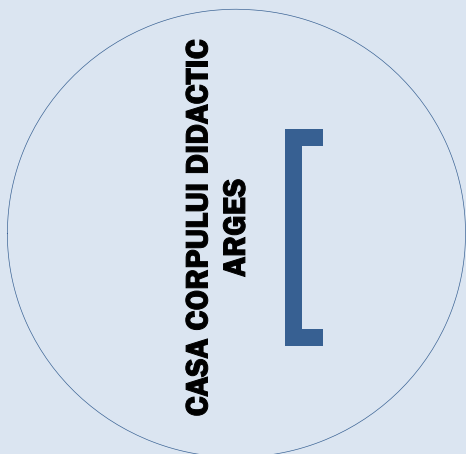
1 iunie este ziua în care celebrăm întoarcerea la inocență și aruncăm un ochii peste pozele din care zâmbesc copiii fericiți. Oricâți ani ai avea, oricât de multe lucruri ai de făcut, oferă-i timp copilului din tine. Experimentează, dă-te pe toboganul timpului și sari șotronul întorcându-te la cea mai frumoasă perioadă, când singura grijă era să fii cuminte pentru a putea primi desert. Copilăria are cea mai mare putere și influență asupra noastră! E cel mai prețios fragment din povestea fiecărui om și e păstrată cu sfințenie în suflet.

Pentru mine, copilăria are gustul gogoșilor cu zahăr, făcute de bunica mea, și miros de iarbă proaspătă cosită, prin care alergam alături de sora și toți prietenii mei. Am fost un copil foarte care făcea năzbâtii, drept mărturie stau toate semnele de bună purtare pe care le am. Când eram mică, eram foarte nemulțumită de ele, dar acum le admir cu drag, pentru că au fost părtașe la poznele făcute. Aveam un singur tricou preferat și refuzam categoric să mă îmbrac cu

alt ceva atunci când plecam de acasă. Probabil toți cunoscuții credeau că am un singur tricou. Plecam dimineața la joacă, mâncam pe stradă și mă întorceam noaptea speriată de poveștile de groază spuse de copii

mai mari din cartier. Atâtea jocuri, atâtea prieteni, atâtea amintiri au rămas blocate, ca într-o capsulă a timpului, pe care o deschid de fiecare data când cineva îmi vorbește despre copilărie.

COPILĂRIA TĂRÂM DE POVESTE

*Prof. înv. preșcolar Marinescu Mihaela
G.P.P Pui de Lei – Pitești*

Copilăria este un tărâm magic. Nu știm când și unde începe și nu știm când și unde se termină. Ne trezim doar că nu mai suntem copii, că am ieșit din copilărie, uneori fără să o fi trăit pe deplin...

Copilăria este o lume fermecată, duioasă, dulce, lină, în care orice se poate întâmpla. Orice! Este vârsta la care suntem cel mai aproape de Dumnezeu și de toate tainele existenței. Ne putem întâlni oricând cu balaurul cu șapte capete, cu zgrițuroaica cea haină, putem fi vrăjitori, eroi din filme sau benzi desenate, putem vizita orice loc din lume cu ochii minții și să credem cu tărie că am fost acolo cu adevărat.

Copilăria este aiudoma albinei care aduna nectarul pentru a face miere. Orice copil este un trofeu pe care viața îl smulge morții în marea bătălie care durează de miliarde de ani și al cărei sfârșit nu se cunoaște încă.

Copilăria este cea mai nevinovată, cea mai îngerească, dar în același timp și cea mai imorală, cea mai adâncă și perversă vârstă a omului.

Poate cea mai puternică arma împotriva răutăților adânc înrădăcinate în inimile oamenilor este copilăria. Inocenta care însoțește aceasta vârstă surprinde mereu prin surâs și candoare. În sufletul unui copil e atât de multă speranță și dragoste încât răbindu-l i-ai omorî surâsul.

Copiii au felul lor de a vedea lumea și sunt singurii cărora nu le este frică de viitor. Își zidesc fericirea pe visuri iar poveștile în care „binele” învinge „răul” fac parte din realitatea lor. Între

imaginar și fantastic, e o lume în care copiii se regăsesc, comunică și o trăiesc din plin, e o lume unde viața reală nu se regăsește și unde orice copil poate deveni un personaj îndrăgit, poate interpreta rolurile mult vizate fără a fi constrânși de ceva, dar nu numai copiii se transpun acestei lumi, ci chiar și adolescenții, maturii.

Toate gândurile mărețe, toate invențiile cu adevărat importante au izvorât din sufletul unui copil care a visat să-și depășească condiția și să impresioneze lumea, demonstrând astfel că evoluția societății depinde de ambiția visului unui copil.

Copiii mileniului trei, trăiesc într-o lume a vitezei, a electronicelor ce au pus stăpânire pe tot ce ne înconjoară, a făcut ca lumea veselă și plină de candoare a copilăriei, să stea ascunsă după imaginile monitorului computerului sau chiar să dispară.

Realitatea crudă în care trăim dezumanizează acea „zână” a poveștilor și basmelor reducând lumea copilăriei la o lume virtuală unde copiii preiau rolurile acelor personaje tridimensionale, iar imaginația ce ne făcea părtași la acele trăiri intense din cățile de povești să se transforme într-o „zână a roboților”, lăsând o incertitudine asupra faptului că, „răul” învinge întotdeauna „binele”. Cu toate acestea copiii rămân copii, își trăiesc copilăria la momentul respectiv cu bune și rele, înconjurați de dragostea părinților, bunicilor, educatorilor și a celor din jur. Însă nu putem spune că toți copiii sunt privilegiați de aceste momente din viață care nu se pot uita.

Sunt copii care trebuie să lupte pentru apărarea propriilor drepturi, copii pentru care

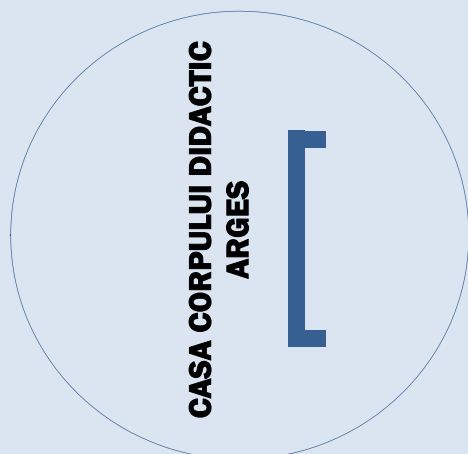
dragostea înseamnă atât de mult pentru că le lipsește. Acești copii au nevoie doar de o șansă pentru a-și demonstra valoarea. E atât de greu să ajungi la sufletul unui copil însă e o aventură care merită într-adevăr trăită. Copiii detectează artificialitatea, minciuna și egoismul, oricât de mult ai încerca să-ți maschezi atitudinea, de aceea cu sufletul lor pur și inocent ne înobilează pe noi cei mari făcându-ne mai buni, mai curați și plini de speranță.

Reteta pentru o copilărie frumoasă: se pune o rază de soare, o petală de trandafir, o stea strălucitoare, o picătură de ploaie, câțiva fulgi de nea, un curcubeu, un câmp înverzit, o mare nesfârșită, cântecul duios al mamei, vorba înțeleaptă a bunicii, apoi se amestecă totul cu zâmbetul său cristalin!

Copilăria este cea mai frumoasă perioadă din viața fiecăruia, reprezentând vârsta inocenței și a candorii. Jocul și joaca sunt elemente caracteristice

copilăriei, ele îi dau farmec, reprezentând o modalitate prin care copiii pot descoperi lumea înconjurătoare și totodată minunatele lucruri pe care copilăria le poate oferi. Aceste elemente se află într-o legătură foarte strânsă: prin joc, copiii descoperă lumea, iar adulții se întorc la perioada copilăriei, redescoperind acea vârstă a inocenței. Datorită acestui lucru jocul a devenit adiacent unei alte teme și anume copilăria. Ea este cea care ne trezește la viață, cea care ne înconjoară cu dragoste, care îi aduce pe maturi în jocul nevinovat al copiilor, îi face să se prindă în hora minunată și inocentă ce înconjoară planeta.

Copilăria a fost și va rămâne cea mai de preț comoară pentru toți cei care au unde să se întoarcă. Copilăria nu ne-o poate lua nimeni și oricând ne putem întoarce la amintirile ce stau prăfuite în sufletele noastre.

PROGRAMUL EDUCAȚIONAL DE DEZVOLTARE SOCIO-EMOȚIONALĂ "DA, POȚI!"

*Prof. inv. preșcolar, Păun Mihaela
G.P.P. "Dumbrava Minunată" Pitești*

"Cel mai bun mod în care poți face copiii să asculte este să-i faci fericiți" (Oscar Wilde)

Dezvoltarea socio-emoțională reprezintă capacitatea copilului de a înțelege, accepta și empatiza cu sentimentele celor din jur, abilitatea de a-și gestiona sentimentele și emoțiile, de a-și controla comportamentele nocive, reușind astfel să construiască relații armonioase cu cei din jurul lui. Abilitățile socio-emoționale cultivate prin intermediul activităților din grădiniță, prin ceea ce se numește educație timpurie, sunt esențiale pentru un traseu armonios al copilului – în familie, la școală și mai departe, în profesie și în viață.

Un factor important care influențează succesul școlar și trăirea unei stări generale de bine este ceea ce profesorul Michael Bernard a numit "abilități sociale și emoționale ale copiilor".

Profesorul Michael E. Bernard a elaborat Programul Educațional intitulat "DA, POȚI!", un curriculum de dezvoltare socio-emoțională 4-7 ani, aplicat în sute de grădinițe din Australia, S.U.A. dar și din Europa care a fost adaptat și în limba română.

Acesta este primul program educațional specific copiilor preșcolari pentru dezvoltarea socială și emoțională, bazat pe principii validate științific din psihologia clinică a dezvoltării copilului. Programul este susținut de către Asociația de Psihoterapii Cognitive și Comportamentale din România, înscriindu-se în tehnologiile psihologice folosite în scopul asigurării dezvoltării personale și sănătății înțeleasă ca o stare de bine fizic, psihic și social. Achiziționarea de către copii a unor abilități necesare integrării în viața școlară (încredere,

perseverență, organizare, înțelegere și rezistență, previne abandonul școlar) influențează pozitiv succesul școlar și contribuie la dezvoltarea socială și emoțională a acestora.

Competențele emoționale și sociale ale copiilor pot fi dezvoltate în grădiniță prin programe care implică educația prin joc.

Obiectivele programului dezvoltă atitudini și dispoziții pozitive, încredere de sine și stima de sine, autocontrolul și comportamentul pozitiv în relațiile copiilor cu cei din jur, auto-îngrijirea. Programul de educație timpurie "DA, POȚI!" are 4 componente: o fișă de evaluare a dezvoltării sociale și emoționale a copiilor, o programă educațională, practici educaționale și o componentă de educație a părinților. Programul cuprinde 5 module corespunzătoare celor cinci fundamente socio-emoționale necesare copiilor: încredere, perseverență, organizare, înțelegere cu ceilalți și rezistență emoțională.

Fiecare modul cuprinde activități elaborate pe care educatoarele le pot desfășura la grupă cu copiii.

Activități în care li se va prezenta copiilor definiția abilității pe care trebuie să și-o însușească, precum și oferirea unor exemple și contraexemple ale abilității respective.

Activități care implică practicarea de către copii a comportamentelor care exemplifică abilitatea care se dorește a fi învățată precum și exersarea unor auto-verbalizări pozitive.

Activități care implică utilizarea de către copii a auto-verbalizărilor pe măsură ce aceștia realizează comportamente care reflectă abilitatea învățată.

Activități în care copiii vor trebui să identifice situații diferite în care ar putea să aplice comportamentele pe care le-au învățat.

Activități în care copiii, independent de ajutorul educatoarei, vor trebui să aplice în diferite circumstanțe abilitățile învățate, solicitând ajutor doar atunci când nu reușesc să se descarce.

Înțelegerea celor cinci fundamente de către copii se face prin intermediul a cinci personaje, regăsite sub forma unor păpuși marionetă, fiecare dintre acestea având câte un cântec pe care copiii îl pot cânta, consolidându-și mai bine achizițiile. Cele cinci păpuși reprezintă băieți și fete din diferite colțuri ale lumii. Aceste personaje sunt: Ioana cea Încrezătoare, Petre cel Perseverent, Ovi cel Organizat, Ina cea Înțelegătoare și Radu cel Rezistent.

- **ÎNCREDEREA** - Copiilor încrezători nu le este frică că vor greși când învață ceva nou.

Ei cred că vor avea succes dacă încearcă din greu și cer ajutorul educatoarei sau al părinților doar după ce au încercat din răputeri. Copiilor încrezători nu le este teamă să întâlnească colegi noi de grupă. Se așteaptă să fie plăcuți și să-și facă prieteni. Când cineva vrea ca ei să facă ceva ce nu își doresc să facă, copiii încrezători le vor spune frumos ce vor să facă.

Copiii încrezători stau drepti, vorbesc cu o voce pe care oricine o poate auzi, dar nu prea tare.

- **PERSEVERENȚA** - Copiii perseverenți continuă să încerce chiar când lucrurile par grele sau nu par să fie distractive. Ei încearcă din greu pentru a termina sarcinile și activitățile, inclusive cele neplăcute fără a fi nevoie să li se amintească. Par să știe că uneori trebuie să depună mai mult efort și să nu se dea bătăuți. De asemenea, copiii perseverenți știu că vor avea rezultate mai bune cu cât depun mai mult efort.

- **ORGANIZAREA** - Copiii organizați își planifică ceea ce fac și se străduiesc pentru a finaliza. Ei ascultă cu atenție sarcinile formulate de către educatoare și părinți. Copiii organizați își folosesc timpul cu grijă pentru a munci și a-și termina sarcinile neplăcute înainte de a se juca. Organizarea înseamnă, de asemenea, că cei mici au grijă de lucrurile lor, își pun jucăriile și obiectele la locul lor după ce le-au folosit și încearcă să fie curați și ordonați.

- **ÎNȚELEGEREA** - Înțelegerea înseamnă că cei mici muncesc și se joacă frumos, înseamnă că ei spun adevărul, le pasă de cei din jur și sunt prietenoși cu ei. Această abilitate implică capacitatea de a rezolva problemele fără a se certa. Când copiii se înțeleg, ei respectă regulile importante ale grupei și pe cele de acasă. Ei vor, de asemenea, să fie de ajutor pentru a transforma grupa și casa lor în locuri primitoare, în care se simt bine alături de ceilalți.

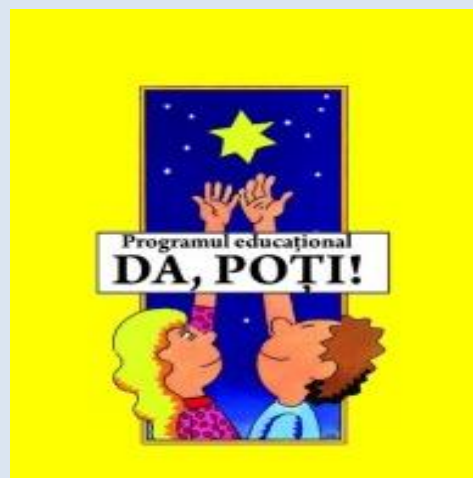
- **REZISTENȚA** -

Copiii rezistenți se pot calma imediat după ce au fost foarte supărați (trști, îngrijorați, furioși) fără a avea nevoie de ajutorul imediat al unui adult (educatoare/părinte). Ei pot să își controleze comportamentul (nu se ceartă, se

întorc la joacă sau la muncă într-un timp rezonabil) când devin foarte supărați. Copiii pot fi ajutați să se calmeze prin folosirea a trei comportamente importante atunci când sunt supărați: Să găsească ceva distractiv de făcut; Să apeleze la educatoare/părinte, căruia să îi vorbească; Să rostească „Calmează-te!” și să respire adânc de trei ori.

Bibliografie:

- ❖ Bernard, E. Michael – *”Un curriculum preșcolar pentru dezvoltarea socială și emoțională”*, Editura RTS Cluj-Napoca, 2009
- ❖ Botiș, A. & Mihalca, L., *” Despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani”*, Alpha, MDM, Buzău, 2007
- ❖ Goleman D., *”Inteligența emoțională”*, Editura Curtea Veche, București, 2001
- ❖ Kallay, E., Ștefan, C.A., *” Dezvoltarea Competențelor Emoționale și Sociale la Preșcolari”*, Editura ASCR, Cluj-Napoca, 2007
- ❖ Roco, Mihaela, *”Creativitate și inteligență emoțională”*, Editura POLIROM, Iași, 2001
- ❖ *Repere Fundamentale privind Învățarea și Dezvoltarea Timpurie (RFIDT)*, UNICEF, 2008
- ❖ <http://rtscluj.ro/content/view/92/25/>

Supliment Revista Catedra - editie online

Redacția suplimentului revistei CATEDRA

Coordonator revistă:

Prof. Ana BADEA, director CCD Argeș

Membrii colectivului de redacție:

Maria Magdalena ANGHEL, profesor metodist CCD Argeș

Florin BALTAC, profesor metodist CCD Argeș

Floarea BÂRLOGEANU, profesor metodist CCD Argeș

Margareta ONOFREI, profesor metodist CCD Argeș

Georgeta TOMA, profesor metodist CCD Argeș

Valentina Marilena ANDRONE, informatician CCD Argeș

Mirela Mariana ȘUFARIU, bibliotecar CCD Argeș

Design și machetare:

Inf. Valentina Marilena ANDRONE

Coperta:

Bibl. Mirela Mariana ȘUFARIU

Responsabilitatea asupra conținutului articolelor și a dreptului de publicare a fotografiilor revine în exclusivitate autorilor!

